

COMMEMORATING

1914

EXPLORING

THE WAR'S LEGACY

PRISJEĆANJE NA 1914. - PROMIŠLJANJE O NASLJEDU PRVOG SVJETSKOG RATA

INTERNATIONAL SYMPOSIUM
MEDUNARODNI SIMPOZIJ
5TH AND 6TH MAY 2014 / 5. I 6. SVIBNJA 2014.
CROATIAN STATE ARCHIVES
HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV
ZAGREB

EU NATIONAL INSTITUTES OF CULTURE (EUNIC) CROATIA INTERNATIONAL SYMPOSIUM

COMMEMORATING 1914: EXPLORING THE WAR'S LEGACY
Zagreb - Croatian State Archives - May 5th and 6th 2014

THE 20TH CENTURY CONFLICTS THAT RAGED THROUGHOUT EUROPE RESULTED IN A COLLECTIVE DETERMINATION TO MAKE PEACE AND RECONCILIATION A FOUNDATION OF EUROPEAN IDENTITY. THE OBJECTIVE OF THIS LARGE-SCALE SYMPOSIUM IS TO ENSURE PEOPLE UNDERSTAND THE TERMS OF HISTORICAL DEBATE AND TO ASSESS THE POWER OF HISTORY AS A MEANS TO CONSOLIDATE PEACE AND RECONCILIATION.

The First World War shaped Croatia's destiny and that of her neighbours. Yet historians have carried out limited research about the consequences for this region of this first world-wide conflict, and there is little remembrance of what happened in the nations' collective memories. It still seems hard to evaluate dispassionately the end of the Austro-Hungarian influence. However, the commemoration of the centenary is the opportunity to realise that today's European citizen is affected by this conflict. This symposium is not about questions of responsibility for the conflict, it is an opportunity to debate openly the act of commemoration of the war, in order to get a better understanding of our common European identity. We will particularly focus on the confrontation of memories, the representation and account of the conflict, the post first world war process of reconciliation, and the memory of the war as part of building a new Europe.

This symposium will reflect the new tools at our disposal to think about the conflicts in Europe. The exceptional quality of the contributors, all of them distinguished historians and researchers will enable us to consider this upheaval and breaking point in our European history, and how it still resonates today.

EUNIC-Croatia is the network of the European national Institutes for culture established in Croatia. It gathers : Austrijski Kulturni Forum, British Council, Goethe-Institut Kroatien, Instituto Camoes, Instituto Cervantes, Institut français, Instituto Italiano di Cultura, and for the first time this year, Hrvatska Kuca, and Wallonie-Bruxelles International.

The conference has the support of the Ministry of Culture, the Croatian State Archives and the Swiss Embassy in Croatia, in scientific partnership with the historians of Zagreb University and the Youth Initiative for Human Rights and Documenta NGOs.

EU NATIONAL INSTITUTES OF CULTURE (EUNIC) HRVATSKA MEĐUNARODNI SIMPOZIJ

PRISJEĆANJE NA 1914.: PROMIŠLJANJE O NASLJEĐU
PRVOG SVJETSKOG RATA

Zagreb - Hrvatski državni arhiv - 5. i 6. svibnja 2014. godine

SUKOBI DVADESETOG STOLJEĆA KOJI SU BJESNILI EUROPOM REZULTIRALI SU ZAJEDNIČKIM OPREDJELJENJEM ZA MIR I POMIRENJE, ŠTO JE TEMELJ EUROPSKOG IDENTITETA. CILJ OVOG SIMPOZIJA, NAMIJENJENOG ŠIROKOJ PUBLICI, JE OSIGURATI RAZUMIJEVANJE POJMOVA POVIJESNIH RASPRAVA I PROMIŠLJANJE O MOĆI POVIJESTI KAO SREDSTVA ZA UČVRŠĆIVANJE MIRA I POMIRBE.

Prvi svjetski rat oblikovao je sudbinu Hrvatske i onu njezinih susjeda. Ipak, povjesničari su proveli ograničena istraživanja o posljedicama prvog svjetskog sukoba za ovu regiju te je malo spomena na ono što se dogodilo u kolektivnom sjećanju naroda. Još uvijek se čini teškim mirno procijeniti kraj austro-ugarskog utjecaja. Ipak, komemoracija stogodišnjice je prilika da se ukaže na to da ovaj sukob utječe i na današnjeg europskog građanina. Ovaj se simpozij ne bavi pitanjem odgovornosti za izbijanje sukoba, već predstavlja priliku za otvorenu raspravu o činu komemoracije rata kako bismo bolje razumjeli naš zajednički europski identitet. Posebno ćemo se usredotočiti na raznolikost sjećanja, predočenje sukoba i priču o njemu, procesu poslijeratne pomirbe i sjećanju na rat kao dijelu izgradnje nove Europe.

Ovaj simpozij će predstaviti nova sredstva koja nam stoje na raspolaganju za razmišljanje o sukobima u Europi. Izuzetna kvaliteta suradnika, redom uvaženih povjesničara i istraživača, omogućit će nam da razmotrimo ovaj preokret i prijelomnu točku u našoj europskoj povijesti te kako to još uvijek odjekuje danas.

EUNIC-Croatia je mreža nacionalnih instituta za kulturu zemalja članica Europske unije prisutnih u Hrvatskoj. Ona okuplja sljedeće institute : Austrijski Kulturni Forum, British Council, Goethe-Institut Kroatien, Instituto Camoes, Instituto Cervantes, Institut français, Instituto Italiano di Cultura te, po prvi puta ove godine, Hrvatsku kuću i Wallonie-Bruxelles International.

Simpozij će se održati uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Hrvatskog državnog arhiva i Veleposlanstva Švicarske u Hrvatskoj te u znanstvenoj suradnji s povjesničarima Sveučilišta u Zagrebu i nevladinim organizacijama Youth Initiative for Human Rights i Documenta.

PROGRAMM

MONDAY **5** MAY 2014

09h00 - 10h30

Inaugural Session

Ensemble TRIS, Vienna

Dora Pejačević:
"1st Movement Allegro Moderato, Cello
Sonata op.35"

Introductory Speeches

Madame Michèle BOCCOZ, Ambassador
of France in Croatia / On behalf of EUNIC
member countries

Ms. Andrea ZLATAR - VIOLIĆ, Minister
of Culture of the Republic of Croatia

Mr. Christopher CLARK, University of
Cambridge
"The Sleepwalkers - How Europe Went to
War in 1914"

Mr. Christian INGRAO, The National
Center for Scientific Research (CNRS)
"First World War, the matrix of mass
violence"

10h30 - 11h00

Coffee Break

10h45

Ensemble TRIS, Vienna

Dr. Julius Röntgen: "Caliban" and "Gavotte
Élégante" from "Cinq Morceaux"

11h00 - 13h00

1st session

Remembering 1914 in Europe, Memories in Confrontation?

Chair, Mr. Drago ROKSANDIĆ,
University of Zagreb

Mr. Andrej RODINIS, National State
Archives of Bosnia and Herzegovina
"Sources of the First World War in the
Archives of Bosnia and Herzegovina
- 100 Years Later"

Mr. Tvrtko JAKOVINA, University of
Zagreb
"Croatian Silence on the Great War"

Ms. Laurence VAN YPERSELE, Catholic
University of Louvain
"Belgian Memories of the 1914-18 War"

Mr. Drago ROKSANDIĆ, University of
Zagreb
"The First World War, a History of Hatred
in South-Eastern Europe?"

14h15 - 16h30

2nd session**Thinking about war? Experiences, Narratives and Representations****Ensemble TRIS, Vienna**

Anton Webern
 “Cellosonata (1914) and “Three pieces”
 op.11“

Chair, Mr. Johann CHAPOUTOT,
 University of Grenoble

Ms. Tamara SCHEER, Ludwig Boltzmann
 Institute for Social Science History, Vienna
 “Dimensions of Denunciation: Austro-
 Hungarian Loyalties and Identities during
 World War One”

Mr. Wolfram DORNIK, Ludwig
 Boltzmann Institute, Graz
 “The Superimposed Front. Why Nobody
 Speaks about the Eastern Front, and Why
 It Nonetheless Matters!”

Mr. Filip HAMERŠAK, University of
 Zagreb
 “The Great War from below in Croatian
 Memoirs”

Mr. Nicolas MARIOT, The National
 Center for Scientific Research (CNRS)
 “Remaining an Intellectual even in the
 Trenches : To Write, Read and Think in the
 Testimonies of Scholars”

16h30 - 17h00

Coffee Break

17h00 - 19h00

3rd session**The European War and Reconciliation Issues in the 20th Century****Ensemble TRIS, Vienna**

Percy Sherwood
 “2nd movement Legende, from
 Cellosonata op.15”

Chair, Ms. Heidemarie UHL, Academy
 of Sciences, Vienna

Mr. Jean-Michel GUIEU, University of
 Paris-1 Panthéon-Sorbonne
 “Peace and the European Ideal in the
 1920s “

Mr. Rainer BENDICK,
 Abendgymnasium Sophie Scholl,
 Osnabrück
 “War Experiences and Perceptions of the
 Present. Wrong Lessons from History.
 A Comparative Approach of French and
 German Textbooks during the Interwar
 Period.”

Mr. Frédéric ROUSSEAU, University
 of Montpellier
 “»Kill the enemy«: What the
 Testimonies of Combatants of the Great
 War Teach Us”

Ms. Snježana KOREN, University of
 Zagreb
 “Teaching the First World War in
 Croatia: A War of Heroes, a War of the
 Defeated?”

TUESDAY 6 MAY 2014

09:15-11:15

4th session

The State of Historiography in Croatia and Europe: New Perspectives

Chair, Mr. Johann CHAPOUTOT, University of Grenoble

Mr. Nikola ANUŠIĆ, University of Zagreb
“Dancing with the »Spanish Lady«: The Great Pandemic of 1918 and the Shaping of Post-War Europe”

Mr. Alain SOUBIGOU, University of Paris-1 Panthéon-Sorbonne
“Revenge, Violence and Suffering in the War in the Czech Lands, 1914-1918”

Ms. Christa HAMMERLE, University of Vienna
“Towards a Gendered History of the Great War: The Case of Austro-Hungarian War Nurses”

Ms. Laura GUIDI, University Federico II of Naples
“The Great War: Illusion and Disillusion in the Writings of Italian Red Cross Nurses”

11:15-11:45

Coffee Break

11:45-13:45

Closing Session 1

Memory and History of the War: A Citizen Issue?

Chair, Mr. Tvrtko JAKOVINA, University of Zagreb

Mr. Philippe PERCHOC, Catholic University of Louvain
“European Institutions’ attitude towards the First World War”

Mr. Philippe PLUMET, Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
“Teaching the First World War in Belgium: An Issue for Citizenship Education?”

Mr. Nenad ŠEBEK, Center for Democracy and Reconciliation in South-East Europe (CDRSEE)
“The Joint History Project : A Practical Example of History Teaching as a Reconciliation Tool”

11:45-13:45

Closing Session 2

Artists and WW1 : Legacy or Renewal?

Chair, Ms. Tamara PERIŠIĆ, Ministry of Culture

Ms. Nicoletta BOSCHIERO, Depero House of Futurist Art in Rovereto
“From *Free Words Poetry* to Plastic Complex”

Ms. Leonida KOVAČ, University of Zagreb
“*Am I obliged to Participate in this Struggle?* Nasta Rojc’s World Wars”

Ms. Maria Fernanda FERNANDES GARCIA ROLLO, New University of Lisbon
“O Mundo é de quem não sente. Portuguese Art and Culture in the War Period”

Mr. Adrian NOTZ, Cabaret Voltaire in Zurich
“Eternal Bliss? Dada!”

PROGRAM

PONEDJELJAK, 5. SVIBNJA
2014.

09:00 - 10:30

Svečano otvaranje

Ansambli TRIS

Dora Pejačević:
"1. stavak Allegro moderato, Sonata za
violončelo op. 35"

Pozdravni govori:

Michèle BOCCOZ, Veleposlanica
Francuske Republike u Hrvatskoj / U ime
država članica EUNIC-a
Andrea ZLATAR - VIOLIĆ, Ministrica
kulture Republike Hrvatske

Christopher CLARK, Sveučilište u
Cambridgeu
"Mjesečari: Kako je Europa krenula u rat
1914."

Christian INGRAO, Nacionalni centar za
znanstvena istraživanja (CNRS)
"Prvi svjetski rat, matrica masovnog
nasilja"

10:30 - 11:00

Stanka za kavu

10:45

Ansambli TRIS

Dr. Julius Röntgen: "Caliban" i "Gavotte
élégante" iz "Cinq Morceaux"

11:00 - 13:00

1. sesija

Prisjećanje na 1914. u Europi, sjećanja u sukobu?

Predsjedava Drago ROKSANDIĆ,
Sveučilište u Zagrebu

Andrej RODINIS, Državni arhiv Bosne i
Hercegovine
"Izvori o Prvome svjetskom ratu u Arhivu
Bosne i Hercegovine - 100 godina poslije"

Tvrtko JAKOVINA, Sveučilište u Zagrebu
"Hrvatska šutnja o velikom ratu"

Laurence VAN YPERSELE, Katoličko
sveučilište u Louvainu
"Belgijska sjećanja na rat 1914.-1918."

Drago ROKSANDIĆ, Sveučilište u
Zagrebu
"Prvi svjetski rat, povijest mržnje u
jugoistočnoj Europi?"

14:15 - 16:30

2. sesija**Razmišljanja o ratu? Iskustva, priče i prikaz rata****Ansambli TRIS**

Anton Webern:
"Sonata za violončelo (1914.) i "Tri komada" op. 11 "

Predsjedava Johann CHAPOUTOT,
Sveučilište u Grenobleu

Tamara SCHEER, Institut Ludwig Boltzmann, Beč
"Dimenzije denuncijacije: austrougarska lojalnost i identiteti tijekom Prvoga svjetskog rata"

Wolfram DORNIK, Institut Ludwig Boltzmann, Graz
"Nadređena fronta. Zašto nitko ne govori o Istočnoj fronti, no zašto je svejedno važna!"

Filip HAMERŠAK, Sveučilište u Zagrebu
"Prvi svjetski rat odozdo u hrvatskim memoarima"

Nicolas MARIOT, Nacionalni centar za znanstvena istraživanja (CNRS)
"Ostati intelektualac i u rovu: čitati, pisati i misliti u svjedočanstvima pismenih"

17:00 - 19:00

3. sesija**Europski rat i pitanja pomirbe u 20. stoljeću****Ansambli TRIS**

Percy Sherwood:
2. stavak Legende, iz Sonate za violončelo op. 15

Predsjedava Heidemarie UHL, Akademija znanosti, Beč

Jean-Michel GUIEU, Sveučilište Paris-1 - Panthéon-Sorbonne
"Mir i europski ideal u 1920.-im godinama"

Rainer BENDICK, Večernja gimnazija Sophie Scholl, Osnabrück
"Ratna iskustva i njihove percepcije danas. Krive povijesne lekcije. Komparativni pristup francuskih i njemačkih udžbenika u razdoblju između dva rata."

Frédéric ROUSSEAU, Sveučilište Montpellier
"»Ubiti neprijatelja«: što nas uče svjedočanstva boraca Velikog rata"

Snježana KOREN, Sveučilište u Zagrebu
"Podučavati o Prvome svjetskom ratu u Hrvatskoj: rat junaka ili rat poraženih?"

16:30 - 17:00

Stanka za kavu

UTORAK, 6. SVIBNJA 2014.

09:15 - 11:15

4. sesija**Stanje historiografije u Hrvatskoj i Europi, nove perspektive**Predsjedava Johann CHAPOUTOT,
Sveučilište u GrenobleuNikola ANUŠIĆ, Sveučilište u Zagrebu
“Ples sa »španjolskom damom«: velika pandemija gripe 1918. i oblikovanje poslijeratne Europe”Alain SOUBIGOU, Sveučilište Paris-1 -
Panthéon-Sorbonne
“Osveta, nasilje i ratna stradanja u Češkoj, 1914. - 1918.”Christa HAMMERLE, Sveučilište u Beču
“Prema rodnoj povijesti Velikog rata: Slučaj austrougarskih ratnih medicinskih sestara”Laura GUIDI, Sveučilište “Federico II” u
Napulju
“Veliki rat: Iluzije i razočaranje u tekstovima sestara talijanskoga Crvenog križa”

11:15 - 11:45

Stanka za kavu

11:45 - 13:45

Prva završna sesija**Sjećanje na rat i povijest rata, građansko pitanje?**Predsjedava Tvrtko JAKOVINA,
Sveučilište u ZagrebuPhilippe PERCHOC, Katoličko sveučilište
u Louvainu

“Europske institucije suočene s Prvim svjetskim ratom”

Philippe PLUMET, Ministarstvo zajednice
Wallonie-Bruxelles

“Podučavati o Prvome svjetskom ratu u Belgiji, ulog za građansko obrazovanje?”

Nenad ŠEBEK, Centar za demokraciju i
pomirbu u južnoistočnoj Europi (CDRSEE)
“Zajednički povijesni projekt - praktičan primjer podučavanja povijesti kao sredstvo pomirbe”

11:45 - 13:45

Druga završna sesija**Umjetnici i Prvi svjetski rat: nasljeđe ili obnova?**Predsjedava Tamara PERIŠIĆ,
Ministarstvo kultureNicoletta BOSCHIERO, Kuća futurističke
umjetnosti Depero

“Od poezije riječi na slobodi do plastičnih kompleksa”

Leonida KOVAČ, Sveučilište u Zagrebu
“Trebam li ja sudjelovati u ovoj borbi?: Svjetski ratovi Naste Rojc”Maria Fernanda FERNANDES GARCIA
ROLLO, Novo sveučilište Lisabon
“O Mundo é de quem não sente. Portugalska umjetnost i kultura za vrijeme Rata”Adrian NOTZ, Cabaret Voltaire u Zürichu
“Vječno blaženstvo? Dada!”

CHRISTOPHER CLARK

BIOGRAPHY

Christopher Munro "Chris" Clark (born March 14, 1960) is an Australian historian working in England. He was educated at Sydney Grammar School, the University of Sydney and the Freie Universität Berlin.

He received his Ph.D at the University of Cambridge. He is Professor in Modern European History at the University of Cambridge and a Fellow of St. Catharine's College. Clark is a co-editor of the scholarly book series *New Studies in European History* from Cambridge University Press. His latest book is a study of the outbreak of the First World War. He is also the author of numerous articles and essays. Clark is a Fellow of the Australian Academy of the Humanities and of the Arbeitsgemeinschaft zur Preußischen Geschichte. In October 2010 Germany awarded Clark the Officer's Cross of the Order of Merit of the Federal Republic of Germany as his "research had contributed greatly to German-British relations".

TITLE OF THE PRESENTATION

The Sleepwalkers: How Europe Went to War in 1914

SUMMARY

"The Sleepwalkers: How Europe Went to War in 1914" is historian Christopher Clark's riveting account of the explosive beginnings of World War I.

Drawing on new scholarship, Clark offers a fresh look at World War I, focusing not on the battles and atrocities of the war itself, but on the complex events and relationships that led a group of well-meaning leaders into brutal conflict.

Clark traces the paths to war in a minute-by-minute, action-packed narrative that cuts between the key decision centers in Vienna, Berlin, St. Petersburg, Paris, London, and Belgrade, and examines the decades of history that informed the events of 1914 and details the mutual misunderstandings and unintended signals that drove the crisis forward in a few short weeks.

Meticulously researched and masterfully written, Christopher Clark's *The Sleepwalkers* is a dramatic and authoritative chronicle of Europe's descent into a war that tore the world apart.

ŽIVOTOPIS

Christopher Munro "Chris" Clark (rođen 14. ožujka 1960.) australski je povjesničar koji radi u Engleskoj. Školovao se u gimnaziji u Sydneyu, na Sveučilištu Sydney i na Freie Universität u Berlinu. Doktorirao je na Sveučilištu u Cambridgeu. Profesor je moderne europske povijesti na Sveučilištu u Cambridgeu i znanstveni savjetnik na Koledžu St. Catherine. Clark je suurednik znanstvene edicije *Nova istraživanja europske povijesti (New Studies in European History)* koju objavljuje Cambridge University Press. Njegova je najnovija knjiga istraživanje o početku Prvoga svjetskog rata. Također je objavio brojne znanstvene članke i eseje. Clark je i redovni član Australske akademije humanističkih znanosti i Udruženja za prusku povijest (*Arbeitsgemeinschaft zur Preußischen Geschichte*). Za svoj "izniman istraživački doprinos njemačko-britanskim odnosima" Clark je u listopadu 2010. nagrađen časničkim križem reda za zasluge Savezne Republike Njemačke.

NASLOV IZLAGANJA

Mjesečari: Kako je Europa krenula u rat 1914.

SAŽETAK IZLAGANJA

"Mjesečari: Kako je Europa krenula u rat 1914." zadržljivo je priča povjesničara Christophera Clarka o eksplozivnim počecima Prvoga svjetskog rata.

Polazeći od novih spoznaja, Clark nudi novi pogled na Prvi svjetski rat ne stavljaajući u prvi plan bitke i ratne strahote nego kompleksne događaje i odnose koji su skupinu dobromamjernih vođa odveli u brutalan sukob.

Clark prati put do početka rata uzbuđljivim i napetim pripovijedanjem koje nas naizmjenice vodi u ključna središta: Beč, Berlin, St. Petersburg, Pariz, London i Beograd. Također preispituje desetljeća koja su dovela do događaja 1914. i detaljno prikazuje uzajamno nerazumijevanje i nenamjerne signale koji su razvili krizu u samo nekoliko tjedana.

Utemeljena na detaljnom istraživanju i majstorski napisana, knjiga Christophera Clarka dramatična je i autoritativna kronika ulaska Europe u rat koji je podijelio svijet.

CHRISTIAN INGRAO

BIOGRAPHY

Christian Ingraó, born in 1970, is Head of Research at CNRS (The National Centre for Scientific Research), a former staff member of the Centre Marc Bloch in Berlin, and Director of the Institute for contemporary history (Institut de l'histoire du temps présent) from 2008 to 2013. He dedicated his dissertation to the study of a group of officers with university degrees in the organs of repression of the Third Reich. Following that, he conducted another research on Nazi violence, with an emphasis on the political struggle against the partisan movement, extending his research on the violence in the wars of the 20th century.

TITLE OF THE PRESENTATION

First World War: the matrix of mass violence

SUMMARY

This presentation deals with the notion of the matrix in the attempt to give it an operative sense in history. By keeping this term within the boundaries of its mathematical meaning, we shall try to understand that which could have been noticed in the phenomena, speeches and practices born in the Great War, and then reappeared in the 20th century, but making sure that thereby we do not in an artificial way deem that which happened inevitable.

ŽIVOTOPIS

Christian Ingraó, rođen 1970., voditelj istraživanja u CNRS-u (Nacionalni centar za znanstvena istraživanja), bivši stanar Centra Marc Bloch u Berlinu, ravnatelj Instituta za povijest sadašnjeg vremena od 2008. do 2013. Posvetio je disertaciju proučavanju grupe diplomiranih oficira u represivnim organima 3. Rajha, a zatim proveo drugo istraživanje o nacističkom nasilju s naglaskom na politike borbe protiv partizanskih pokreta, proširujući svoja istraživanja na ratna nasilja u 20. stoljeću općenito.

NASLOV IZLAGANJA

1. Svjetski rat: matrica nasilja masa

SAŽETAK IZLAGANJA

U ovom izlaganju propitivat će se pojam matrice u pokušaju da mu se podari operativni smisao u povijesti. Reducirajući taj termin na njegov matematički smisao, pokušat ćemo shvatiti ono što se moglo primijetiti u fenomenima, govorima i praksama rođenim u Velikom ratu, a ponovno se pojavilo u 20. stoljeću pazeći da ono što se dogodilo ne učinimo na umjetan način neizbježnim.

DRAGO ROKSANDIĆ

BIOGRAPHY

Drago Roksandić (1948) is a full professor at the Department of History of the Faculty of Humanities and Social Sciences in Zagreb. He is Head of the Chair for Central and South-Eastern European History as well as principal investigator of the international research project "Triplex Confinium: Croatian Multiple Borderlands in the Euro-Mediterranean Context" (since 1996) and principal investigator of an interuniversity project at the University of Zagreb "International university centre in the Greek Islam / Zadar...".

For more details visit: www.ffzg.unizg.hr/pov/zavod/triplex
www.ffzg.unizg.hr/pov/zavod/triplex2
 i <http://kula-jankovica.unizg.hr>

TITLE OF THE PRESENTATION

The First World War, a History of Hatred in South-Eastern Europe?

SUMMARY

Due to the extent of the mobilisation of both human and material resources in the First World War, the participating parties had to confront each other mentally as well, in ways never before experienced in history. In addition, the First World War was the fourth one in succession for the people in the south-eastern Europe (the Itallo-Ottoman war, and the First and Second Balkan Wars). The phenomena of violence and war, together with the phenomena of hatred directed by everyone towards everyone else in the periods from 1875 to 1878 and from 1914 to 1918 marked the trans-generational experiences of the people in the south-eastern Europe. However, it is still a matter of dispute whether the history of hatred really is the key common denominator in the south-eastern experiences of the First World War.

ŽIVOTOPIS

Drago Roksandić (1948.) redovni je profesor u trajnom zvanju na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Predstojnik je Katedre za povijest Srednje i Jugoistočne Europe, Voditelj je međunarodnoga znanstvenog projekta "Triplex Confinium: hrvatska višegranica u euromediterranskom kontekstu" (utemeljenog 1996. godine). Voditelj je interfakultetskog projekta Sveučilišta u Zagrebu „Međunarodni sveučilišni centar u Islamu Grčkom /Zadar/...“.

Detaljnije vidjeti: www.ffzg.unizg.hr/pov/zavod/triplex
www.ffzg.unizg.hr/pov/zavod/triplex2
 i <http://kula-jankovica.unizg.hr>

NASLOV IZLAGANJA

Prvi svjetski rat, povijest mržnje u jugoistočnoj Europi?

SAŽETAK IZLAGANJA

Prvi svjetski rat je zbog razmjera ratne mobilizacije ljudskih i materijalnih resursa morao i mentalno konfrontirati zaraćene strane na načine koji su bili bez povijesnih presedana. K tome, ljudima u Jugoistočnoj Europi je Prvi svjetski rat bio četvrti susljedni rat (Talijansko-osmanski te Prvi i Drugi balkanski). Od 1875-1878. do 1914-1918. godine fenomeni nasilja i rata te fenomeni mržnje svijuu protiv svih obilježili su transgeneracijsko iskustvo ljudi u Jugoistočnoj Europi. Ipak, je li povijest mržnje ključni zajednički nazivnik u jugoistočnoeuropskom iskustvu Prvoga svjetskog rata, sporno je pitanje.

ANDREJ RODINIS

BIOGRAPHY

Andrej Rodinis was born on April 22, 1976 in Sarajevo, where he completed his primary and secondary education (Third Grammar School).

He graduated Comparative Literature and Archival Sciences from the University of Zagreb in 2000. Having completed his postgraduate studies at the Department of Information Sciences of the University of Zagreb, he gained his Masters Degree in 2004 with the thesis „The archival service in Bosnia-Herzegovina - a historical development and perspectives“. In 2009 he completed his PhD on „Public management institutions in Bosnia-Herzegovina (1918-1945) - the functions and management of records“, and was awarded a degree of Doctor of Information and Communication Sciences.

From 2000 to 2005 he worked as an archivist in the Archives of Federation, and in 2005 he started working as an archivist in the Archives of Bosnia-Herzegovina in Sarajevo. There he was in charge of keeping, processing and publishing the Archives' materials. He participated in the organization of several professional seminars and archival exhibitions. He is the editor of the journal Materials of the Archives of Bosnia-Herzegovina and the series Materials for investigating political, cultural and socioeconomic issues from the history of Bosnia-Herzegovina (19th and 20th century). Dr. sc. Rodinis published several books and a number of papers on topics in archival sciences and history. He received a special recognition from the Kemal Bakaršić Foundation for his book Aleksandar Poljanić.

TITLE OF THE PRESENTATION

Sources on the First World War in the Archives of Bosnia-Herzegovina - 100 years later

SUMMARY

This presentation deals with relevant First World War archival sources that are kept in the Archives of Bosnia-Herzegovina in Sarajevo, and that provide insights on the perception of the Sarajevo assassination in the Bosnia-Herzegovina public in the year prior to the 100th anniversary. The protection and use of the archival sources as well as the position of the archival institutions are examined from the point of view of consequences of the fire that destroyed or damaged significant archival fonds in the Archives of Bosnia-Herzegovina. The role of the Archives of Bosnia-Herzegovina in the scientific research of the Austro-Hungarian government in Bosnia-Herzegovina is also discussed.

ŽIVOTOPIS

Rođen je 22. travnja 1976. godine u Sarajevu. Osnovnu i srednju školu (III gimnazija) završio u Sarajevu.

Na Odsjeku za komparativnu književnost i informatologiju-grupa arhivistika Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Republika Hrvatska, diplomirao je 2000. godine. Na Odsjeku za informacijske znanosti istog fakulteta, nakon dovršenog postdiplomskog studija, 2004. godine magistrirao je na temu "Arhivska služba Bosne i Hercegovine - povijesni razvoj i perspektive", u junu 2009. godine obranio doktorsku disertaciju: "Institucije javne uprave u Bosni i Hercegovini (1918-1945) - funkcije i upravljanje zapisima" i stekao akademski stupanj doktora informacijskih i komunikacijskih znanosti.

Od 2000. do 2005. godine bio je arhivist u Arhivu Federacije. Od 2005. zaposlen je kao arhivist u Arhivu Bosne i Hercegovine u Sarajevu. Obavljao poslove na sređivanju, obradi i objavljivanju arhivske građe. Sudjelovao je u pripremi i organizaciji više stručnih seminara i savjetovanja i arhivskih izložbi. Urednik je časopisa Građa Arhiva Bosne i Hercegovine i edicije Građa za proučavanje političkih, kulturnih i socijalno-ekonomskih pitanja iz prošlosti Bosne i Hercegovine (XIX i XX stoljeće). Objavio nekoliko knjiga i više članaka iz arhivistike i historije. Za knjigu "Aleksandar Poljanić" uručeno mu je Specijalno priznanje Fondacije "Kemal Bakaršić".

NASLOV IZLAGANJA

Izvori o Prvom svjetskom ratu u Arhivu Bosne i Hercegovine - 100 godina poslije

SAŽETAK IZLAGANJA

U izlaganju se govori o arhivskim izvorima relevantnim za Prvi svjetski rat, koji su pohranjeni u Arhivu Bosne i Hercegovine u Sarajevu i daju neka zapažanja o percepciji Sarajevskog atentata u bosanskohercegovačkoj javnosti u godini kad se priprema obilježavanje 100. obljetnice ovog događaja. Zaštita arhivskih izvora i korištenje istih, kao i pozicija arhivskih ustanova, propituje se sa stanovišta posljedica požara koji je uništio odnosno oštetio značajne arhivske fondove u Arhivu Bosne i Hercegovine. Također se daje i osvrt na ulogu Arhiva Bosne i Hercegovine u znanstvenom proučavanju razdoblja austro-ugarske vladavine u Bosni i Hercegovini.

TVRTKO JAKOVINA

BIOGRAPHY

Tvrtko Jakovina is full professor of 20th Century World History at the Department of History, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb. He is the author of *Socialism on the American Grain* (2002), *The American Communist Ally. Croats, Tito's Yugoslavia and the United States 1945-1955* (2003), *The Third Side of The Cold War* (2011), *Croatian Spring; 40 years Later* (ed. 2012) and *Moments of Catharsis. Breaking Events in XXth Century* (2013).

Jakovina is lecturer at the Diplomatic Academy in Zagreb and University of Bologna, Italy. In 2010 Jakovina became member of the Council for Foreign Policy and International Relations of the Croatian President Ivo Josipović. He is regular contributor in several Croatian print and electronic media.

TITLE OF THE PRESENTATION

Croatian Silence on the Great War

SAŽETAK IZLAGANJA

Based on material from the Croatian National Archives, Croatian National and University Library and the State Archives in Zagreb, author is analyzing first reactions on the Sarajevo assassination in 1914. He is following subsequent interpretations of this pivotal event for the future of the South Slavs in different Croatian/Yugoslav media, historiography and fiction. Interpretations and production on the Great War was changing together with the political position of South Slavs. Focus of this presentation is on the Croats and their reactions (or silence) on the Great War compared with, sometimes, abundance of material produced in other parts of former Yugoslavia.

ŽIVOTOPIS

Tvrtko Jakovina redovni je profesor svjetske povijesti 20. stoljeća na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Autor je knjiga *Socijalizam na američkoj pšenici* (2002.), *Američki komunistički saveznik; Hrvati, Titova Jugoslavija i Sjedinjene Američke Države 1945. - 1955.* (2003.), *Treća strana Hladnog rata* (2011.), *Hrvatsko proljeće: 40 godina poslije* (ur., 2012.) i *Trenuci katarze: prijelomni događaji 20. stoljeća* (2013.). Jakovina je predavač na Diplomatskoj akademiji u Zagrebu i na Sveučilištu u Bolonji u Italiji. 2010. postao je članom Savjeta za vanjsku politiku i međunarodne odnose predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića.

NASLOV IZLAGANJA

Hrvatska šutnja o Velikom ratu

SAŽETAK IZLAGANJA

Na temelju materijala iz Hrvatskoga državnog arhiva, Nacionalne i sveučilišne knjižnice te Državnog arhiva u Zagrebu autor analizira prve reakcije na atentat u Sarajevu 1914. te prati tumačenja uloge toga prijelomnog trenutka na budućnost južnih Slavena u različitim hrvatskim odnosno jugoslavenskim medijima, historiografiji i fikciji. Interpretacije Velikog rata i literatura o njemu mijenjala se zajedno s promjenom političke pozicije južnih Slavena. Fokus su izlaganja reakcije Hrvata (ili njihova šutnja) o Velikom ratu u usporedbi s ponekad ogromnom količinom materijala koji je o njemu nastao u ostalim dijelovima bivše Jugoslavije.

LAURENCE VAN YPERSELE

BIOGRAPHY

Laurence van Ypersele, a Doctor of Historical Sciences, is a professor at the Catholic University in Louvain, where she teaches historical criticism and contemporary history of the western world. She is a member of the Board of Directors of the Research Centre Historial de la Grande Guerre (dedicated to the research of World War I) in Péronne (France) and president of the committee for the "commemoration 1914 - 1918" at the Federation Wallonie-Bruxelles and Wallonie. She is an expert on World War I and the author of the work on the "myth" of King Albert (Quorum, 1995 and Labor, 2006) that won the Carton de Wiart award in 1997, the work "Examining contemporary history: conflicts, memories and identities" (P.U.F., 2006), as well as two works together with Emmanuel Debruyne on the "war from the shadows" from 1914 to 1918 (Labor, 2004) - which won the Charles Plisnier award in 2007 - and on the "last letters of patriots shot before a firing squad" (Racine, 2011).

Research teams:

Laurence van Ypersele is the president of the Contact group FNRS "collective memories, interdisciplinary approach: history, politology, psychology", which she founded in 2004 with Olivier Luminet (UCL), Valérie Rosoux (UCL), Laurent Licata (ULB) and Olivier Klein (ULB). This group, through various areas of social sciences, examines the impact of memory on Belgian identities in the 20th century, Cf. O. Luminet (dir.), Belgique-België. One state, two collective memories?, Wavre, Mardaga, 2012. Laurence van Ypersele is the vice-president of the Research Centre on the Imaginary (CRI), founded by Myriam Watthee-Delmotte. The Centre UCL brings together about a dozen writers and historians who are interested in the imaginary, the way it functions and the way it influences the social practices, Cf. P.A. DEPROOST, L. VAN YPERSELE & M. WATTHEE-DELMOTTE (dir.), Memory and Identity. A voyage through the imaginary of the western world, Louvain-la-Neuve, Presses universitaires de Louvain, 2008.

TITLE OF THE PRESENTATION

Belgian memories of the 1914 - 1918 war

SUMMARY

In Belgium, the memory of the Great War revolves around two axes: heroism and martyrdom. Contrary to other parties participating in the war, Belgium puts a significant emphasis on the civil population, through the characters of patriots shot before firing squads, massacres and deportations of civilians. It is therefore necessary to remind ourselves of the particularities of Belgian experiences during the War. Since Belgium was the only almost entirely occupied country in the western front, there was a large number of both soldiers and civilians that suffered greatly. After the war, an image of a heroic and martyred Belgium strengthened the national identity. However, this one and the same memory would gradually start to fragment...

ŽIVOTOPIS

Laurence van Ypersele, doktorica povijesnih znanosti, profesorica je na Katoličkom sveučilištu u Louvainu gdje predaje povijesnu kritiku i suvremenu povijest zapadnog svijeta. Članica je Upravnog odbora Istraživačkog centra Historial de la Grande Guerre (posvećenog istraživanju 1. Svjetskog rata) u Péronne (Francuska) i predsjednica je odbora za "komemoraciju 14-18" Federacije Wallonie-Bruxelles i Wallonie. Stručnjakinja za Prvi svjetski rat autorica je djela o "mitu" kralja Alberta (Quorum, 1995. i Labor, 2006.) koje je osvojilo nagradu Carton de Wiart u 1997.; djela "Pitanja suvremene povijesti: sukobi, sjećanja i identiteti" (P.U.F., 2006.); kao i dvaju dijela koje je napisala s Emmanuelom Debruyneom o "ratu iz sjene" od 1914. do 1918. (Labor, 2004.) koje je osvojilo nagradu Charles Plisnier u 2007. i o "posljednjim pismima strijeljanih domoljuba" (Racine, 2011.).

Znanstveni timovi:

Laurence van Ypersele predsjedica Kontaktnom grupom FNRS "kolektivna sjećanja, ukršteni pristup: povijest, politologija, psihologija", koju je osnovala 2004. s Olivierom Luminetom (UCL), Valérie Rosoux (UCL), Laurentom Licataom (ULB) i Olivierom Kleinom (ULB). Ova grupa kroz različita područja društvenih znanosti propituje utjecaj sjećanja na belgijske identitete u 20. stoljeću Cf. O. Luminet (dir.), Belgique-België. Jedna država, dva kolektivna sjećanja?, Wavre, Mardaga, 2012.

Laurence van Ypersele podpredsjednica je Centra za istraživanje zamišljenog (CRI) kojeg je osnovala Myriam Watthee-Delmotte. Ovaj centar UCL okuplja dvanaestak književnika i povjesničara koji se zanimaju za zamišljeno, kako ono funkcionira i djeluje na društvene prakse Cf. P.A. DEPROOST, L. VAN YPERSELE & M. WATTHEE-DELMOTTE (dir.), Sjećanje i identitet. Put kroz zamišljeno zapadnog svijeta, Louvain-la-Neuve, Presses universitaires de Louvain, 2008.

NASLOV IZLAGANJA

Belgijska sjećanja na rat 14.-18.

SAŽETAK IZLAGANJA

Sjećanje na Veliki rat u Belgiji formirano je oko dvije osi: junaštvo i mučeništvo. Suprotno drugim zaraćenim stranama Belgija daje značajno mjesto civilnom stanovništvu kroz likove strijeljanih domoljuba, masakre i deportaciju civilnog stanovništva. S tim u vezi treba podsjetiti na specifičnosti belgijskog ratnog iskustva. Budući da je bila jedina gotovo potpuno okupirana zemlja na zapadnom frontu, u Belgiji su u velikom broju stradali kako vojnici tako i civili. Po izlasku iz rata slika junačke i mučeničke Belgije jača nacionalni identitet. Ali to isto sjećanje će se postupno fragmentirati...

JOHANN **CHAPOUTOT**

BIOGRAPHY

Johann Chapoutot (1978), a specialist on contemporary Germany, is a professor at the HDR University in Grenoble and a member of the Institut Universitaire de France. He has received his PhD at the University Paris I and TU Berlin and has published six works, including *Nazism and Antiquity* (Le national-socialisme et l'Antiquité, PUF 2008, new edition in 2013), *Law of Blood* (Gallimard, 2014) and *History of Germany* (PUF, 2014). Chapoutot is the editor of the 10-volume series *Histoire de la France contemporaine* published by Seuil. He has taught at ten universities in France, Germany and the USA.

ŽIVOTOPIS

Johann Chapoutot (1978.), stručnjak za suvremenu Njemačku, profesor je na HDR Sveučilištu u Grenobleu. Član je Sveučilišnog instituta Francuske. Doktorirao je na sveučilištima Paris I i TU Berlin, i objavio 6 dijela među kojima su *Nacizam i antika* (PUF 2008., novo izdanje 2013.), *Zakon krvi* (Gallimard, 2014.) i *Povijest Njemačke* (PUF, 2014.). U nakladi Seuil vodi izdanje *Povijest suvremene Francuske* u 10 tomova. Predavao je na desetak sveučilišta u Francuskoj, Njemačkoj i Sjedinjenim Državama.

TAMARA SCHEER

BIOGRAPHY

Tamara Scheer, Ludwig-Boltzmann-Institut for Social Science History in Vienna, Austria
 Since 2013 Dr. Tamara Scheer is working at the Ludwig Boltzmann-Institute for Social Science History (Vienna). She currently holds a Hertha-Firnberg Grant (FWF) and is doing research on the Language Question of the Habsburg Army (1868-1914). She studied History in Vienna and did her doctoral thesis on the Habsburg War Surveillance Office during the First World War. She is teaching at the University of Vienna since 2009. From 2010 to 2012 she held an ÖAD PostDoc Grant with which she worked at the Andrassy University in Budapest on the Austro-Hungarian presence in Sandžak Novipazar (1879-1908). In January 2014 she was visiting scholar at the Centre for War Studies (Trinity College Dublin).

Monographs: "Minimale Kosten, absolut kein Blut!": Österreich-Ungarns Präsenz im Sandžak von Novipazar (1879-1908) (=Neue Forschungen zur ostmittel- und südosteuropäischen Geschichte 5, Frankfurt et al. 2013); Die Ringstraßenfront - Österreich-Ungarn, das Kriegüberwachungsamt und der Ausnahmezustand während des Ersten Weltkriegs (= Schriftenreihe des Heeresgeschichtlichen Museums 15, Wien 2010); Zwischen Front und Heimat: Österreich-Ungarns Militärverwaltungen im Ersten Weltkrieg (= Neue Forschungen zur ostmittel- und südosteuropäischen Geschichte 2, Frankfurt et al. 2009).
www.lbihs.at/scheer.html

TITLE OF THE PRESENTATION

Dimensions of Denunciation: Austro-Hungarian Loyalties and Identities during World War One

SUMMARY

Denunciation is a hitherto neglected topic in World War One historiography. I will discuss it from the perspective of an institution of the Habsburg Empire, the War Surveillance Office, which took part and was an expression of the so called military dictatorship (Josef Redlich). This office, officially responsible for the whole Dual Monarchy, including Bosnia-Herzegovina but not Hungary, became known for its engagement in war trials, death penalties, suppression of political movements, responsibility for POWs and internees, and for censorship.

ŽIVOTOPIS

Tamara Scheer, Institut za povijest društvenih znanosti Ludwig-Boltzmann u Beču, Austrija

Dr. sc. Tamara Scheer od 2013. radi u Institutu za povijest društvenih znanosti Ludwig-Boltzmann u Beču. Trenutačno kao dobitnica stipendije Hertha-Finberg (FWF) istražuje pitanje jezika u habsburškoj vojsci (1868. - 1914.). Diplomirala je povijest u Beču i napisala doktorsku disertaciju o Uredu za nadzor Habsburškog rata tijekom Prvoga svjetskog rata. Od 2009. predaje na Sveučilištu u Beču. Od 2010. do 2012. kao dobitnica ÖAD poslijedoktorske stipendije na Sveučilištu Andrassy u Budimpešti istraživala je austrougarsku prisutnost u Sandžaku Novipazar (1879. - 1908.). U siječnju 2014. boravila je u Centru za ratne studije (Trinity College u Dublinu) kao gostujući istraživač.

Monografije: "Minimale Kosten, absolut kein Blut!": Österreich-Ungarns Präsenz im Sandžak von Novipazar (1879-1908) (=Neue Forschungen zur ostmittel- und südosteuropäischen Geschichte 5, Frankfurt et al. 2013); Die Ringstraßenfront - Österreich-Ungarn, das Kriegüberwachungsamt und der Ausnahmezustand während des Ersten Weltkriegs (= Schriftenreihe des Heeresgeschichtlichen Museums 15, Wien 2010); Zwischen Front und Heimat: Österreich-Ungarns Militärverwaltungen im Ersten Weltkrieg (= Neue Forschungen zur ostmittel- und südosteuropäischen Geschichte 2, Frankfurt et al. 2009).
www.lbihs.at/scheer.html

TITLE OF THE PRESENTATION

Dimenzije denuncijacije: austrougarska lojalnost i identiteti tijekom Prvoga svjetskog rata

SAŽETAK IZLAGANJA

Denuncijacija je do sada bila zanemarena tema u historiografiji Prvoga svjetskog rata. Ja ću o njoj govoriti iz perspektive institucije Habsburškog carstva i njegova Ureda za nadzor rata koji je bio odraz takozvane vojne diktature (Josef Redlich). Taj je Ured, službeno odgovoran za cijelu Dvojnu monarhiju (uključujući Bosnu i Hercegovinu, ali ne Mađarsku), bio poznat po svojem uplitanju u ratna suđenja, smrtne kazne i suzbijanje političkih pokreta te po cenzuri i odgovornosti za ratne i druge zarobljenike.

WOLFRAM DORNIK

BIOGRAPHY

Wolfram Dornik, Mag. Dr. phil. (1978), LBI for Research on the Consequences of War, senior researcher, and head of Museum im Tabor Feldbach. He has published monographs, volumes and many articles on the First World War in Eastern Europe, different aspects of war in 20th century, and Styrian history. He recently edited together with Bernhard Bachinger: *Jenseits des Schützengrabens. Der Erste Weltkrieg im Osten: Erfahrung - Wahrnehmung - Kontext* (Innsbruck, Wien, Bozen: Studienverlag, 2013).

TITLE OF THE PRESENTATION

The Superimposed Front. Why Nobody Speaks about the Eastern Front, and Why it Nonetheless Matters

SUMMARY

Our visual memory of World War One is dominated by the Western Front experience. Nonetheless most of the Austro-Hungarian military units fought at least for some time in the "East". They took a certain picture of the *Kriegslandschaft*, the cultural space, and of the people back home. This had a major influences on the social discourses in the Interwar Years.

ŽIVOTOPIS

Dr. sc. Wolfram Dornik (1978.) znanstveni je savjetnik u Institutu za istraživanje o posljedicama rata Ludwig Boltzmann (LBI for Research on the Consequences of War) i voditelj Muzeja u Tabor Feldbachu. Objavio je monografije, zbornike i brojne članke o Prvome svjetskom ratu u istočnoj Europi, različitim aspektima rata u 20. stoljeću i o štajerskoj povijesti. Nedavno je s Bernhardom Bachingerom uredio knjigu *Jenseits des Schützengrabens. Der Erste Weltkrieg im Osten: Erfahrung - Wahrnehmung - Kontext* (Innsbruck, Wien, Bozen: Studienverlag, 2013).

NASLOV IZLAGANJA

Nadređena fronta. Zašto nitko ne govori o Istočnoj fronti, no zašto je svejedno važna

SAŽETAK IZLAGANJA

Iskustvo Zapadne fronte dominira našim vizualnim sjećanjem Prvog svjetskog rata, no bez obzira na to većina se austrougarskih vojnih jedinica barem neko vrijeme borila na „Istoku“. Sa sobom su ponijeli određenu sliku *Kriegslandschafta*, kulturnog prostora, i ljudi iz domovine, što je imalo velik utjecaj na društveni diskurs u međuratnim godinama.

FILIP HAMERŠAK

BIOGRAPHY

Filip Hameršak (1975) graduated philosophy, comparative literature and law at the University of Zagreb. In the 2001-2010 period he worked as author and editor at the Miroslav Krleža Lexicographic Institute, contributing mostly to 20th Century political, cultural, legal and military history in Hrvatski biografski leksikon (Croatian Biographic Lexicon), various periodicals and collected papers. Since 2010 he has been working at Zagreb Faculty of Law, Chair of Croatian Legal and State History, and is currently a senior teaching assistant. His 2013 doctoral thesis Croatian Autobiography and The First World War was published by Zagreb publishing house Naklada Ljvak d.o.o., titled Tamna strana Marsa (The Dark Side of Mars).

TITLE OF THE PRESENTATION

The Great War from Below in Croatian Memoirs

SUMMARY

Although their publishing was influenced by several political turning points, more than 40 book-length autobiographic texts of broadly-defined Croatian origin, written by low-ranking officers, NCOs and common soldiers, represent a valuable starting point for a "history from below" type of approach, similar to the one previously demonstrated by historians dedicated to analogous English, German and French perspectives. However, in no case should these perspectives be seen as a uniform whole. Apart from briefly sketching the most important tendencies in memoir-publishing through the decades between 1914 and 2014, the author will present differing attitudes towards war goals, ideology and worldview, everyday life on the front, and relations with the enemy and civilians, thus tracing the whole scope of changing motives. This should allow us to make some comparative conclusions on the modernising impact of the conflict.

ŽIVOTOPIS

Filip Hameršak (1975.) diplomirao je filozofiju, komparativnu književnost i pravo na Sveučilištu u Zagrebu. U razdoblju od 2001. do 2010. radio je kao autor i urednik u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža, uglavnom na člancima o političkoj, kulturnoj, pravnoj i vojnoj povijesti 20. stoljeća za Hrvatski biografski leksikon te na raznim periodičkim i drugim radovima. Od 2010. radi na Katedri za povijest hrvatskog prava i države na Pravnom fakultetu u Zagrebu gdje je trenutno viši asistent. Njegova doktorska disertacija Hrvatska autobiografija i Prvi svjetski rat (2013.) objavljena je u nakladničkoj kući Naklada Ljvak d.o.o. pod naslovom Tamna strana Marsa.

NASLOV IZLAGANJA

Prvi svjetski rat odozdo u hrvatskim memoarima

SAŽETAK IZLAGANJA

Iako je na njihovo objavljivanje utjecaj imalo nekoliko političkih prekretnica, više od 40 autobiografskih tekstova na razini knjige koji se široko mogu shvatiti kao tekstovi hrvatskog podrijetla i čiji su autori niže rangirani časnici, djelatne vojne osobe i obični vojnici, čine vrijedno polazište za pristup istraživanju "povijesti odozdo". Pristup je to sličan onomu koji su predstavili povjesničari posvećeni analognim engleskim, njemačkim i francuskim perspektivama.

Međutim, ni u kojem se slučaju te perspektive ne smiju promatrati kao ujednačene cjeline. Osim što će ukratko opisati najvažnije tendencije u objavljivanju memoara u desetljećima između 1914. i 2014., autor će predstaviti različite stavove prema ratnim ciljevima, ideologiji i pogledu na svijet, svakodnevnom životu na bojišnici i odnosima s neprijateljima i civilima, ocrtavajući tako čitavi raspon promjenjivih motiva. To će nam pomoći u donošenju određenih komparativnih zaključaka o modernizirajućem učinku sukoba.

NICOLAS MARIOT

BIOGRAPHY

Nicolas Mariot, Head of Research at the CNRS (The National Centre for Scientific Research), member of the European Centre for Sociology and Political Science (CNRS, Paris 1 and EHESS). His works examine the relations between conformism and engagement in western societies. He published the following works: *Mixing with the masses* (Bains de foule), *The Pilgrimages of the Presidents to Their Old Fiefdoms, 1888-2002* (Berlin, 2006), with Claire Zalc, *Facing Persecution, 991 Jews in the War* (Odile Jacob 2010) and, recently, *All United in the Trenches? 1914-1918, Intellectuals Meet the Common Folk* (Seuil, 2013).

TITLE OF THE PRESENTATION

Remaining an Intellectual even in the Trenches: To Write, Read and Think in the Testimonies of Scholars

SUMMARY

The Great War was responsible for a considerable literary production, which goes for every participating country. It is logical that this "war writing" represents important testimonies for historians. This presentation is going to be less concentrated on the very content of such texts, and more on the very acts of intellectual activities that took place even in the trenches. On the one hand, it will be shown that, for those learned soldiers, these activities represented the basic way to preserve their most intimate social identity, but on the other, that it was an elitist practice that allowed for them to be put aside from the rest of the squadron on account of the peace and quiet that they demanded. To read, write and think in the muddy trenches meant to maintain alive the ideals that made them engage, but also to preserve the social distance from other soldiers.

ŽIVOTOPIS

Nicolas Mariot voditelj je istraživanja na CNRS-u (Nacionalni centar za znanstvena istraživanja), član Europskog centra za sociologiju i političke znanosti (CNRS, Paris 1 i EHESS). Njegovi radovi propituju odnose između konformizma i angažmana u zapadnim društvima. Objavio je sljedeća djela: *Miješanje s masama* (Bains de foule), *Predsjednička putovanja po provinciji, 1888-2002* (Belin, 2006.), s Claire Zalc, *Suočeni s progonom, 991 Židov u ratu* (Odile Jacob 2010.) i nedavno *Svi ujedinjeni u rovu? 1914-1918, intelektualci susreću običan puk* (Seuil, 2013).

NASLOV IZLAGANJA

Ostati intelektualac i u rovu : čitati, pisati i misliti u svjedočanstvima pismenih

SAŽETAK IZLAGANJA

Veliki rat potaknuo je veliku književnu produkciju i to u svim zaraćenim zemljama. Logično je da ti "ratni zapisi" predstavljaju važna svjedočanstva za povjesničare. U ovom izlaganju manje će se pažnje posvetiti samom sadržaju tih tekstova, a više će se propitivati sam čin intelektualnih aktivnosti koje su se odvijale čak i u rovovima. Pokazat će se da su te aktivnosti tim učenim vojnicima bile osnovni način očuvanja njihova najintimnijeg društvenog identiteta, ali i druga strana medalje, a to je elitistička praksa koja ih je držala po strani od ostatka čete zbog mira i tišine koje je zahtijevala. Čitati, pisati, razmišljati u blatnim rovovima znači držati na životu ideale koji su ih poticali na angažman, ali također i sačuvati društvenu distancu prema ostalim vojnicima.

HEIDEMARIE UHL

BIOGRAPHY

Historian, Senior Researcher at the Austrian Academy of Sciences, Institute of Culture Studies and Theatre History (IKT), research project "Transformationen gesellschaftlicher Erinnerung. Österreichisches Gedächtnis im europäischen Kontext" ("Transformations of Social Memory. Austria in the European Context") 2001 to present, Lecturer in Modern and Contemporary History at Graz University, Vienna University. Guest Professor at Strasbourg University, Hebrew University Jerusalem and Andrassy University Budapest; Member of the ITF Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance, and Research; Austrian delegate to the Memorial and Museums Working Group. Numerous publications on Theories of Cultural Memory, politics of history in Austria and Memory Cultures in Europe.

ŽIVOTOPIS

Heidemarie Uhl povjesničarka je, znanstvena savjetnica u Austrijskoj akademiji znanosti, Institut za kulturne studije i povijest kazališta (IKT), gdje vodi istraživački projekt "Transformacije društvenog sjećanja. Austrija u europskom kontekstu" od 2001. do danas. Također radi kao predavačica moderne i suvremene povijesti na Sveučilištu u Grazu i Sveučilištu u Beču te kao gostujuća profesorica na Sveučilištu u Strasbourgu, Hebrejskom sveučilištu u Jeruzalemu i Andrassy sveučilištu u Budimpešti. Članica je ITF-ove Radne skupine za međunarodnu suradnju u području obrazovanja, sjećanja i istraživanja o holokaustu te predstavnica Austrije u Radnoj skupini za memorijalne centre i muzeje. Objavila je brojne radove o teorijama kulturnog sjećanja, politici povijesti u Austriji i kulturama sjećanja u Europi.

JEAN-MICHEL **GUIEU**

BIOGRAPHY

Jean-Michel Guieu is a professor at the Panthéon-Sorbonne University in Paris 1. His research has been primarily aimed at peace, the League of Nations, the first endeavours towards European unity and the role of lawyers and judges in the international life. He published the following works: *The Branch and the Sword*, French militants for the League of Nations, Paris, Presses de Sciences-Po, 2008; he is currently preparing the work *To Win Peace (1914-1929)*, which is going to be published by Seuil in 2014.

TITLE OF THE PRESENTATION

Peace and the European ideal in the 1920s

SUMMARY

The Great War, with its 10 million dead and 22 million wounded, made pacifism become deep-rooted in the European nations, who wanted to avoid any future conflict. Yet, peace was hard to achieve: the League of Nations, which was supposed to fulfil the aspirations of the nations and ensure long-term peace, encountered obstacles in the way, especially with regard to the American retreat and the distrust that America was showing to the defeated countries. In order to accomplish that peace, it was therefore better to concentrate on Europe, especially since the Old Continent was facing an economic and moral collapse. A growing number of Europeans began to see a clear alternative: "to unite or to die" (Gaston Riou). Even though the 1920s could be considered as the first "golden era" of the European idea, it should be acknowledged that few concrete actions to make this idea come true took place.

ŽIVOTOPIS

Jean-Michel Guieu profesor je na Sveučilištu Paris 1 - Panthéon-Sorbonne. Njegova istraživanja prvenstveno su posvećena angažmanu za mir, Društvo nacija, prvim naporima u prilog europskog jedinstva i ulozi pravnika u međunarodnom životu. Objavio je sljedeća djela : *Grana i mač*, Francuski aktivisti za Društvo nacija, Pariz, Presses de Sciences-Po, 2008.; trenutno priprema djelo *Osvojiti mir (1914.-1929.)* koje će biti objavljeno u nakladi Seuil u 2014.

NASLOV IZLAGANJA

Mir i europski ideal u 1920.-im godinama

SAŽETAK IZLAGANJA

Veliki rat s 10 milijuna mrtvih i 22 milijuna ranjenih ukorijenio je duboki pacifizam u europske narode koji su željeli izbjeći svaki novi sukob. Ipak mir je bilo teško izgraditi: Društvo nacija koje je trebalo udovoljiti težnji naroda i osigurati trajni mir, nailaze na teškoće na tom putu, posebno vezane uz američko povlačenje i nepovjerenje koje je Amerika pokazivala prema pobijeđenim zemljama. U ostvarivanju mira bilo je bolje djelovati na europskom nivou, posebno stoga što je starom kontinentu prijetio gospodarski i moralni kolaps. U očima sve većeg broja Europljana pojavila se jasna alternativa : " Ujediniti se ili umrijeti " (Gaston Riou). Iako se 1920.-e godine mogu smatrati prvim " zlatnim dobom " europske ideje, treba priznati da su konkretne realizacije te ideje u to doba ipak bile vrlo skromne.

RAINER BENDICK

BIOGRAPHY

Rainer Bendick teaches History and French in Osnabrück in Germany. He studied History and French in Freiburg, Berlin and Rennes. He received his PhD on the representation of the First World War in German and French school history books and has published numerous articles on teaching history in France and Germany, on the First World War and Otto von Bismarck. He is co-editor of the German-French history textbook "Histoire/Geschichte".

TITLE OF THE PRESENTATION

War experiences and perceptions of the present. Wrong lessons from history. Comparative approach of French and German textbooks during the interwar period

SUMMARY

Like national histories, textbooks are witnesses to the ways of perception and interpretation of a certain society, to the image the society has about itself and about its neighbours, and the images it would like to carry on to younger generations. Comparing French and German textbook historiographies from the 1920s and 1930s, the presentation follows two directions: on the one hand, an analysis of the reciprocal influences of the interpretation and perception of the war today (i.e. the peace that was disappointing for everyone), and attempts to fight the hatred promoted by the counterpart textbook on the other.

ŽIVOTOPIS

Dr. Rainer BENDICK predaje povijest i francuski na Osnabrücku u Njemačkoj. Studirao je povijest i francuski u Freiburgu, Berlinu i Rennesu. Napisao je disertaciju na temu predavljanja Prvog svjetskog rata u francuskim i njemačkim udžbenicima. Objavio je brojne radove o podučavanju povijesti u Francuskoj i Njemačkoj, o Prvom svjetskom ratu i o Ottu von Bismarcku. Jedan je od urednika francusko-njemačkog udžbenika "Histoire/Geschichte".

NASLOV IZLAGANJA

Ratna iskustva i njihove percepcije danas. Krive povijesne lekcije. Komparativni pristup francuskih i njemačkih udžbenika u razdoblju između dva rata

SAŽETAK IZLAGANJA

Školski udžbenici svjedoče poput „nacionalnih autobiografija“ o načinima percepcije i interpretacije jednog društva, o slici koje ono ima o samome sebi i o svojim susjedima, a koju bi željelo prenijeti mladim naraštajima. Konfrontirajući francuske i njemačke školske historiografije iz 1920.-ih i 1930.-ih godina komunikacija slijedi dvije smjernice: s jedne strane analizu recipročnih utjecaja interpretacije rata i njegove današnje percepcije (što znači red mira koji je razočaravajući za svih) i pokušaje da se pobijedi mržnja koju promiče školski udžbenik onog drugog.

FRÉDÉRIC ROUSSEAU

BIOGRAPHY

Frédéric Rousseau, Professor of contemporary history at the University of Paul Valéry Montpellier 3, Director of the Centre for humanist and social research in Montpellier (CRISES) and member of the Collective for international research and discussion on the First World War (CRID 14618 www.crid1418.org). His papers deal with societies in war, war experiences, memories of contemporary conflicts, museohistory, witness accounts and photography. Published works: Censored war. History of European Fighters (Seuil, 1999, 2003); 14-18, A Scream of A Generation (en coll. Privat, 2001) ; The Trial of the Witnesses of the Great War. The Norton Cru Affair (Seuil, 2003); The Great War as a social experience (Ellipse, 2006); The Jewish Child from Warsaw. The History of Photography (Seuil, 2009); Dealing with museum history. War and History in the museum. For critical visitation (en coll. Athéna éditions, 2012); the Presents of Painful Pasts. History Museums and configurations of Remembrance. Essays in Museohistory (ed., Michel Houdiard éditeur, 2012).

TITLE OF THE PRESENTATION

“Kill the Enemy”: What the Testimonies of Combatants of the Great War Teach Us

SUMMARY

For the last twenty years the cultural historiography of the Great War has insisted very much on the “hatred against the enemy” to account for the violence that took place during the war both on the battlefield and on its edges. The expression “brutalisation”, borrowed from George Mosse, has also been suggested with the aim to describe the phenomenon of savagery that the fighters had suffered during the war. This topic will be addressed leaning on the testimonies of the fighters themselves and borrowing from microsociology and sociopsychology. This discussion is not at all a minor one because the topic of brutalisation today has been drawn on to a large extent by all the interpretations of violence that occurred in the entire 20th century and beyond, whether they dealt with totalitarian regimes, World War II or the destruction of European Jews.

ŽIVOTOPIS

Frédéric Rousseau, profesor suvremene povijesti na Sveučilištu Paul Valéry Montpellier 3. Ravnatelj Centra za humanistička i društvena istraživanja u Montpellieru (CRISES) i član Kolektiva za međunarodna istraživanja i rasprave o Prvom svjetskom ratu (CRID 14618 www.crid1418.org). Njegovi radovi posvećeni su društvima u ratu, ratnom iskustvu, sjećanjima na suvremene sukobe, muzejskoj povijesti, svjedočanstvima i fotografiji.

Objavljena djela: Cenzurirani rat. Povijest europskih boraca (Seuil, 1999., 2003.) ; 14.-18., Krik jednog naraštaja (en coll. Privat, 2001.) ; Sudenje svjedocima Velikog rata. Afera Norton Cru (Seuil, 2003.) ; Veliki rat kao društveno iskustvo (Ellipse, 2006.) ; Židovsko dijete iz Varšave. Povijest fotografije (Seuil, 2009.) ; Baviti se muzejskom poviješću. Rat i povijest u muzeju. Za kritičku posjetu (en coll. Athéna éditions, 2012.) ; the Presents of Painful Pasts. History Museums and configurations of Remembrance. Essays in Museohistory (ed., Michel Houdiard éditeur, 2012).

NASLOV IZLAGANJA

“Ubiti neprijatelja”: što nas uče svjedočanstva boraca Velikog rata

SAŽETAK IZLAGANJA

Već dvadesetak godina kulturalistička histo-riografija Velikog rata jako inzistira na „mržnji prema neprijatelju“ kako bi objasnila nasilje koje se događalo tijekom cijelog rata i na bojnopolju i na njegovim rubovima. Izraz „brutalizacija“, posuđen od Georgea Mossea, također je predložen u cilju opisa fenomena divljaštva kojeg su pretrpjeli borci za vrijeme rata. Oslanjajući se na iskaze samih boraca i posuđujući od mikrosociologije i sociopsihologije, govorit će o toj tezi.

Ulog ove diskusije nije minoran jer teza brutalizacije danas dobrim dijelom hrani sva tumačenja nasilja koja su se događala tijekom cijelog 20. stoljeća i šire, bilo da je riječ o totalitarizmima, o Drugom svjetskom ratu ili o uništenju europskih Židova.

SNJEŽANA KOREN

BIOGRAPHY

Snježana Koren teaches history didactics at the History Department of the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb. She holds a PhD in modern and contemporary history from the same university. Previously, she worked for a number of years as a history teacher and teacher trainer. Besides teaching at the university, she is an examiner at the state exams for history teachers in Croatia. Her research interests and the areas in which she has published extensively include the politics of history and memory in socialist Yugoslavia and its successor states, history of historiography and history education, comparative analysis of history textbooks and curricula, initial teacher training in Europe, intercultural education etc. Since 1999 she has been involved in several international and Croatia-based projects dealing with the above-mentioned topics. She has published a book (Politics of history in Yugoslavia 1945 - 1960: the Communist Party of Yugoslavia, history teaching, and historiography), numerous articles and book chapters, as well as several textbooks dealing with the 20th century history.

TITLE OF THE PRESENTATION

Teaching the First World War in Croatia, a war of heroes, a war of defeated?

SUMMARY

The narratives about history have often been aimed at measuring the political contexts and controversies, but at the same time they reflected the political and identity functions that were at a given time attributed to the various interpretations of the past. It is particularly the works that in some manner or other represented the formal texts (state-sponsored historiographies, history textbooks etc.) that are a good indicator of ideologies, notions of the world and value systems that were at a given time dominant or were considered socially desirable. School textbooks for the subject of history are not only a source of knowledge about history, but also a repository of the "true" interpretations, for the students, teachers, parents, the public, etc. The way World War I was described in historiography, history textbooks and in published works about history is a topic interpretations of which were altered during the 20th century precisely under the influence of the current political needs and the political and pedagogical tasks that needed to be completed for their purposes. This analysis is focused on the display of those events regarding the war and the politics in the period from 1914 to 1918, where such alterations can be seen the most (e.g. the way the assassination in Sarajevo, the battles of Cer and Kolubara, the Yugoslav Committee or the creation of Yugoslavia were shown). The subject of the analysis are, however, not the "real" events of the war, but the memory about them, or the way they were subsequently written about and used in such works.

ŽIVOTOPIS

Snježana Koren predaje didaktiku povijesti na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na tom je fakultetu i doktorirala, u području moderne i suvremene povijesti. Ranije je radila kao nastavnik povijesti i kao predavač za nastavnike povijesti. Osim što podučava na fakultetu, ispitivač je na državnim ispitima za nastavnike povijesti u Hrvatskoj. Provela je niz istraživanja i objavila radove u područjima političke povijesti i sjećanja u socijalističkoj Jugoslaviji i državama sljednicama, povijesti historiografije i povijesti obrazovanja, komparativne analize povijesnih udžbenika i kurikuluma, početaka podučavanja nastavnika u Europi, međukulturalnog obrazovanja, itd. Od 1999. uključena je u nekoliko međunarodnih projekata, kao i onih unutar Hrvatske, koji se bave navedenim temama. Objavila je knjigu (Politika povijesti u Jugoslaviji 1450.-1960.: Komunistička partija Jugoslavije, nastava povijesti, historiografija), brojne članke i poglavlja u knjigama, kao i nekoliko udžbenika koji se bave povijesti u 20. stoljeću.

NASLOV IZLAGANJA

Podučavati o Prvome svjetskom ratu u Hrvatskoj: rat junaka ili rat poraženih?

SAŽETAK IZLAGANJA

U narativima o prošlosti nerijetko se se ogledavali politički konteksti i kontroverze te ujedno odražavale političko-legitimacijske funkcije koje su se u danom trenutku pridavale različitim interpretacijama prošlosti. Osobito su ona djela koja na ovaj ili onaj način predstavljaju službene tekstove (državno sponzorirana historiografija, udžbenici povijesti itd.) dobar pokazatelj ideologija, svjetonazora i vrijednosnih sustava koji su u danom trenutku dominantni ili se smatraju društveno poželjnima. Školski udžbenici povijesti ne služe samo kao izvor znanja o prošlosti, već i kao repozitorij „pravilnih“ tumačenja, kako za učenike, tako i za nastavnike, roditelje, širu javnost itd. Prikazi Prvog svjetskog rata u historiografiji, udžbenicima povijesti i povijesnoj publicistici pripadaju onim temama čije su se interpretacije mijenjale tijekom 20. stoljeća upravo pod utjecajem aktualnih političkih potreba i političko-pedagoških zadaća koje su im se pripisivale. U fokusu analize su prikazi onih ratnih i političkih događaja u razdoblju 1914 - 1918. godine u kojima su se takve promjene najviše odražavale (npr. prikazi atentata u Sarajevu, bitaka na Ceru i Kolubari, Jugoslavenskog odbora i stvaranja Jugoslavije, itd.). Predmet analize pritom nisu „stvarni“ ratni događaji, već pamćenje o njima, odnosno način na koji se o njima kasnije pisalo i kako ih se upotrebljavalo u navedenim djelima.

NIKOLA ANUŠIĆ

BIOGRAPHY

Nikola Anušić, historian, senior research and teaching assistant at the Department of History, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb. His main interest is Croatian history in the second half of the 19th century and the first half of the 20th century, as well as historical demography of the modern and contemporary age.

TITLE OF THE PRESENTATION

Dancing with the “Spanish Lady”: The Great Pandemic of 1918 and the Shaping of Post-war Europe

SUMMARY

The Spanish flu pandemic of 1918 caused the death of between 50 and 100 million people. Its influence on post-war Europe has mostly been viewed as a demographic problem. Here we shall attempt to explore the possibility of its influence on the formation of the European political system after the World War I.

ŽIVOTOPIS

Povjesničar Nikola Anušić viši je asistent na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Glavna područja njegova znanstvenog interesa su hrvatska povijest u drugoj polovici 19. stoljeća i prvoj polovici 20. stoljeća te povijesna demografija novog vijeka i suvremenog doba.

NASLOV IZLAGANJA

Ples sa “španjolskom damom”: velika pandemija gripe 1918. i oblikovanje poslijeratne Europe

SAŽETAK IZLAGANJA

Pandemija španjolske gripe 1918. uzrokovala je smrt između 50 i 100 milijuna ljudi. Njezin se utjecaj na poslijeratnu Europu uglavnom smatrao demografskim problemom. U radu ćemo istražiti mogućnost njezina učinka na oblikovanje europskoga političkog sustava nakon Prvoga svjetskog rata.

ALAIN SOUBIGOU

BIOGRAPHY

Alain SOUBIGOU (1965) is a Doctor of Historical Sciences, a professor at the University of Sorbonne (Paris I) at the Department of History of Contemporary Central Europe. He also teaches at the Charles University in Prague, and Palacký d'Olomouc and Komenský Universities in Bratislava. He is the author of numerous papers, including Thomas Masaryk (Paris, Fayard, 2002; the Czech edition, Paseka, 2004). His current research interests include themes of war culture and brutalities against central European nations during the First World War.

TITLE OF THE PRESENTATION

Revenge, Violence and Suffering in the War in the Czech Lands, 1914-1918

SUMMARY

The presentation deals with the expression of war suffering during the war and after its end. The monuments dedicated to the First World War speak not only of a complex memory of soldiers killed wearing different uniforms, but also of a successive and contradictory adoption of this memory. A memory that was partly famous during the First Republic, forbidden or selectively kept during the Nazis and communism, and closely kept within the European integration since 1989. We shall see that the silence refers to distant periods only. This research is supported by a research campaign carried out during 2012 and 2013 in the archives and in the field.

ŽIVOTOPIS

Alain SOUBIGOU (* 1965), doktor povijesnih znanosti, profesor je na sveučilištu Sorbonne (PARIS I) na odsjeku Povijest suvremene središnje Europe, predavač na sveučilištima Charles u Pragu, te Palacký d'Olomouc i Komenský u Bratislavi. Autor je brojnih djela među kojim je Thomas Masaryk (Pariz, Fayard, 2002.; češko izdanje, Paseka 2004.). Trenutno se bavi temama kulture rata i brutalnostima prema narodima središnje Europe tijekom Prvog svjetskog rata.

NASLOV IZLAGANJA

Osveta, nasilje i ratna stradanja u Češkoj, 1914.-1918.

SAŽETAK IZLAGANJA

Bit će riječi o izrecivosti ratnih patnji u samom trenutku i puno vremena nakon njega. Spomenici posvećeni Prvom svjetskom ratu ne izriču samo složeno sjećanje na vojnike ubijene u različitim uniformama. Oni govore o sukcesivnom i kontradiktornom usvajanju tog sjećanja: djelomično slavnog za vrijeme Prve Republike; zabranjenom ili selektivnom za vrijeme nacizma i komunizma; brižljivo čuvanom u okviru europske integracije od 1989. Vidjet ćemo da se šutnja odnosi samo na davna razdoblja. Ovaj rad poduprt je istraživačkom kampanjom vođenom u 2012. i 2013. u arhivima i na terenu.

CHRISTA HÄMMERLE

BIOGRAPHY

Ao. Univ. Prof. of Modern History and Women's and Gender History at the Department of History of the University of Vienna; amongst other functions: co-founder and -editor of *L'Homme. Europäische Zeitschrift für Feministische Geschichtswissenschaft*, chair of the *Sammlung Frauennachlässe* (Collection of Women's Personal Papers).

Main fields of research: women/gender relations and war in the 19th and 20th century as well as gender history of the Austro-Hungarian military (1868-1914/18), history of auto/biographical writings and history of love. Currently leading a research project on "Writing (about) Love? Historical Analyses regarding the Negotiation of Gender Relations and Positions in Couple Correspondences of the 19th and 20th Century" (together with Ingrid Bauer).

Latest publications: *Heimat/Front. Geschlechtergeschichte/n des Ersten Weltkriegs in Österreich-Ungarn*, Vienna: Böhlau 2014; *Gender and the First World War*. Ed. with Birgitta Bader-Zaar and Oswald Überegger, Basingstoke: Palgrave MacMillan 2014; *Gendered Narratives of the First World War: The Example of Former Austria*, in: Marco Mondini and Massimo Rospoche (eds.), *Narrating War. Early Modern and Contemporary Perspectives*, Berlin: Duncker & Humblot / Bologna: Il Mulino 2013, pp. 173-187; *Between Instrumentalisation and Self-Governing: (Female) Ego-Documents in The European Age of Total War*, in: *The Uses of First Person Writings. Africa, America, Asia, Europe/Les usages des écrits du for privé. Afrique, Amérique, Asie, Europe*. Edited by/sous la direction de Francois-Joseph Ruggiu, Bruxelles/Bruelles et al 2013, pp. 263-284.

TITLE OF THE PRESENTATION

Towards a Gendered History of the Great War: The Case of Austrian-Hungary War Nurses

SUMMARY

Based in international research, this lecture deals with war nurses in Austro-Hungarian service. Their autobiographical texts can be read, in a paradoxical way, as attempts to inscribe the nurses' often traumatizing war experiences into hegemonic war narratives and legitimizations on the one hand, and individual accusations of mass killing on the other. And what can they tell us with regard to the necessity of a gendered history of World War I?

ŽIVOTOPIS

Christa Hämmerle je izvanredna profesorica moderne povijesti te ženske i rodne povijesti na Odsjeku za povijest Sveučilišta u Beču. Između ostaloga, suosnivačica je i urednica časopisa *L'Homme. Europäische Zeitschrift für Feministische Geschichtswissenschaft* i voditeljica Kolekcije ženskog osobnog pisma (*Sammlung Frauennachlässe*). Njezina su glavna područja istraživanja: ženski/rodni odnosi i rat u 19. i 20. stoljeću i rodna povijest austrougarske vojske (1868. - 1914./18.), zatim povijest autobiografskog pisma i povijest ljubavi. Trenutačno je suvoditeljica (s Ingrid Bauer) znanstvenog projekta "Pisati (o) ljubavi? Povijesne analize pregovora o rodnom odnosima i položajima u prepisci parova u 19. i 20. stoljeću". Najnoviji radovi: *Heimat/Front. Geschlechtergeschichte/n des Ersten Weltkriegs in Österreich-Ungarn*, Vienna: Böhlau 2014; *Rod i Prvi svjetski rat (Gender and the First World War)*. Ur. s Birgittom Bader-Zaar i Oswaldom Überegger, Basingstoke: Palgrave MacMillan 2014; *Rodno pripovijedanje Prvoga svjetskog rata: Primjer prijašnje Austrije (Gendered Narratives of the First World War: The Example of Former Austria)*, u: Marco Mondini i Massimo Rospoche (ur.), *Narrating War. Early Modern and Contemporary Perspectives*, Berlin: Duncker & Humblot / Bologna: Il Mulino 2013, pp. 173-187; *Između instrumentalizacije i samoupravljanja: (Ženski) Ego-dokumenti u europskom vremenu potpunog rata (Between Instrumentalisation and Self-Governing: (Female) Ego-Documents in The European Age of Total War)*, u: *The Uses of First Person Writings. Africa, America, Asia, Europe/Les usages des écrits du for privé. Afrique, Amérique, Asie, Europe*. Edited by/sous la direction de Francois-Joseph Ruggiu, Bruxelles/Bruelles et al 2013, pp. 263-284.

NASLOV IZLAGANJA

Prema rodnoj povijesti Velikog rata: Slučaj austrougarskih ratnih medicinskih sestara

SAŽETAK IZLAGANJA

Kao rezultat međunarodnog istraživanja, ovo se predavanje bavi medicinskim sestrama u austrougarskoj službi. Paradoksalno je da se njihovi autobiografski tekstovi s jedne strane mogu čitati kao pokušaji učitavanja često traumatičnih ratnih iskustava medicinskih sestara u hegemonijsko ratno pripovijedanje i legitimizaciju, a s druge kao individualne optužbe za masovno ubijanje. Što nam ti tekstovi mogu reći s obzirom na nužnost rodne povijesti Prvoga svjetskog rata?

LAURA GUIDI

BIOGRAPHY

Laura Guidi is associated professor of Contemporary History and of Gender History at the University "Federico II" of Naples. She has published many essays on various issues of social and cultural history of XIXth and XXth century. She is founder member of the Società Italiana delle Storiche.

TITLE OF THE PRESENTATION

The Great War: Illusion and Disillusion in the writings of Italian Red Cross nurses

SUMMARY

War writers, poets and artists such as S. Sasson, W. Owen, E. M. Remarque, E. Lussu, O. Dix and many others demonstrate with their works and memoirs progressive emotional change which started with the idealization of war and ended with dissent and condemnation.

In No Man's Land E. Leed collects a large number of testimonies that enables him to outline three typical characters in the successive phases of the WWI: the romantic volunteer, the soldier and the survivor, unable to return to civilian life. Reading the documentation of Italian Red Cross nurses I wondered if it were possible to outline similar sequences of consent and dissent towards the war. All of these women began their war experience as volunteers, even if differently, variously motivated. Their writings, in recent years rediscovered and analyzed by historians such as S. Bartoloni, show that their initial feelings and ideals in most cases changed deeply when they came in contact with the real war, going sometimes towards dissent and condemnation of the war. They dealt with physical and psychological destruction of the body. Their view of the war was different compared to the soldiers. We can conclude from their writings that their feelings towards the war differ. Some condemned the war and dignitaries responsible for it and others found deep fulfillment in their role and in the forms of emancipation the war had offered to them. I will expand this subject with the help of existing historiography and some original sources.

ŽIVOTOPIS

Laura Guidi je izvanredna profesorica suvremene povijesti i rodne povijesti na Sveučilištu "Federico II" u Napulju. Objavila je brojne eseje o raznim pitanjima društvene i kulturne povijesti 19. i 20. stoljeća. Jedan je od osnivača društva Società Italiana delle Storiche.

NASLOV IZLAGANJA

Veliki rat: Iluzije i razočaranje u tekstovima sestara talijanskoga Crvenog križa

SAŽETAK IZLAGANJA

Ratni pisci, pjesnici i umjetnici poput S. Sassona, W. Owena, E. M. Remarquea, E. Lussua, O. Dix i mnogih drugih pokazuju u svojim radovima i memoarima progresivnu emocionalnu promjenu koja počinje idealizacijom rata i završava neslaganjem i osuđivanjem. U Ničijoj zemlji E. Leed sabire velik broj svjedočanstava koja mu omogućuju da opiše tri tipična lika u sukcesivnim fazama Prvoga svjetskog rata: romantičnog dobrovoljca, vojnika i preživjelog koji se ne uspijeva vratiti civilnom životu. Čitajući dokumentaciju talijanskih medicinskih sestara Crvenog križa, pitala sam se je li moguće opisati slične slijedove pružanja potpore ratu i njegova odbacivanja. Sve su te žene počele svoje ratno iskustvo kao dobrovoljke, makar bile drukčije ili različito motivirane. Njihovi tekstovi, koje su nedavno ponovno otkrili i analizirali povjesničari poput S. Bartolonija, pokazuju da su se njihovi početni osjećaji i ideali u većini slučajeva duboko promijenili kada su došle u kontakt sa stvarnim ratom, i to katkad u neslaganje s ratnim ciljevima i u osudu rata. One su se morale nositi s fizičkim i psihičkim uništavanjem tijela. Njihov je pogled na rat bio drukčiji od pogleda vojnika. Možemo iz njihovih tekstova zaključiti da se njihovi osjećaji prema ratu razlikuju. Neke su osuđivale rat i uvažene dužnosnike koji su za njega bili odgovorni, a druge su pronalazile duboko ispunjenje u svojoj ulozi i u oblicima emancipacije koje im je rat omogućio. Više ću o toj temi reći uz pomoć postojeće historiografije i nekih izvornih podataka.

PHILIPPE PERCHOC

BIOGRAPHY

Philippe Perchoc conducts post-doctoral research Marie Curie Cofund at the Department of Political Science at the Catholic University in Louvain. His research is dedicated to Baltic Europe and the roles of memory in European institutions.

He has a B.A. in European affairs awarded at the Catholic University in Louvain (2005) and a B.A. in History from the University of Sorbonne, Paris IV (2004). In 2010, he received his PhD in Political Sciences at the Institute of Political Studies in Paris. His doctoral thesis dealt with the foreign policies of Baltic countries after 1991. From 2009 to 2011 he was a temporary education and research attaché at the Institute of European Studies at the University of Sorbonne Nouvelle, Paris III, and since 2008, he has taught at the Faculty of Political Sciences in Paris (Postgraduate study of European affairs). Since 2012, he has been an invited professor at the College of Europe in Bruges.

His published works are mostly concerned with the European integration of Baltic countries and with memory in Europe. His latest works are the following: "Baltic countries and the European System (1985 - 2004)" and "European correspondence" (2014).

TITLE OF THE PRESENTATION

European institutions' attitudes towards the First World War

SUMMARY

In their discourse, the European countries and institutions have largely justified the construction of Europe with the horrors of World War I. The war became a basis for the European idea, and it has constantly been revised and altered in the European historiography following 1945, and at the times when the European Union was expanded.

World War I has been thrown out of this picture in a curious manner, and while the European Union has been organising debates, discussions and celebrations related to World War II, Bruxelles has forgotten about the Great War. This presentation aims to address both the First and Second World Wars in the European discussions after 2004.

ŽIVOTOPIS

Philippe Perchoc vrši post-doktorska istraživanja Marie Curie Cofund na Katoličkom sveučilištu u Louvainu na Odsjeku političkih znanosti. Posvećuje svoja istraživanja baltičkoj Europi i ulogama sjećanja u europskim institucijama.

Diplomirao je europske poslove na Katoličkom sveučilištu u Louvainu (2005.) i povijest na Sveučilištu Paris IV Sorbonne (2004.). Od 2010., doktor je političkih znanosti na Institutu političkih studija u Parizu. Posvetio je svoju disertaciju vanjskoj politici baltičkih zemalja nakon 1991. godine. Od 2009. do 2011. bio je privremeni ataše za obrazovanje i istraživanje u Institutu europskih studija na Sveučilištu Paris III Sorbonne Nouvelle, a od 2008. predaje na Fakultetu političkih znanosti u Parizu (Poslijediplomski studij europskih poslova). Od 2012. gostujući je profesor na Collège d'Europe u Brugesu.

Najviše je objavljivao na temu europske integracije baltičkih zemalja i na temu sjećanja u Europi. Njegova posljednja djela : "Baltičke zemlje i europski sustav (1985. - 2004.)" i "Europske korespondencije" (2014., prevedeno na engleski).

NASLOV IZLAGANJA

Europske institucije suočene s Prvim svjetskim ratom

SAŽETAK IZLAGANJA

Europske države i institucije u svojim su diskursima dobrim dijelom opravdavale europsku izgradnju užasima Drugog svjetskog rata. Taj je rat postao oslonac za europsku ideju, te je bez prestanka ponovno tumačen s izmjenama u europskoj historiografiji nakon 1945. i pri proširivanju Europske unije.

Iz te je slike Prvi svjetski rat na neobično način izbačen i dok Europska unija organizira rasprave i proslave vezane uz Drugi svjetski rat, Bruxelles je zaboravio na Veliki rat. Ovo će izlaganje suočiti Prvi i Drugi svjetski rat u europskim razgovorima nakon 2004.

PHILIPPE PLUMET

BIOGRAPHY

Philippe Plumet has a B.A. in History, and for thirty years he has taught in a high school in Brussels. He is project manager of the Democracy or Barbarism Unit (Ministry of the Wallonia-Brussels Federation), which is the secretariat of the pilot group "Commemoration 14 - 18 in Francophone Belgium", whose president is professor van Ypersele and which constitutes the operative unit in charge of the coordination of carrying out the action plan to commemorate the centenary of World War I in the Wallonia-Brussels Federation and Wallonia.

TITLE OF THE PRESENTATION

Teaching the First World War in Belgium, an issue for citizenship education?

SUMMARY

The action plan in Francophone Belgium (Wallonia and Wallonia-Brussels Federation) for the commemoration of the First World War is aimed at achieving important goals at the initiative of the younger generations (bringing sensibility to the impact the conflict has today, broadening the historical knowledge about the war) and to achieve the memorial/patrimonial goals (revealing/adopting the memorial traces of the war).

Within citizenship education, the education system of Francophone Belgium pays special attention to the importance of memory and history in order to establish a dynamic relationship between the past and the present. The knowledge of history represents the basis for understanding the present and for the construction of the future. It is therefore necessary to give to the younger generations the instruments that will enable them to understand the events from history and to measure their influence on the society in which they live.

In this context, the study of World War I as the basic element and the key turning point in the history of Europe in the 20th and 21st centuries seems to be of crucial importance even today. The activities that have been undertaken at the initiative of the younger generations have to be a chance to confirm the most important values to our society, such as the respect for the basic human rights, laws and democracy, solidarity and resistance to terror.

The presentation will offer concrete examples of the activities undertaken with the general aim of achieving the above-mentioned goals.

ŽIVOTOPIS

Diplomirani povjesničar, trideset godina predaje u srednjoj školi u Bruxellesu. Voditelj čelije Demokracija ili barbarstvo (Ministarstvo Federacije Valonija-Bruxelles) koja je zadužena za tajništvo pilot grupe "Komemoracija 14.- 18. u frankofonoj Belgiji" kojom predsjedava profesor van Ypersele i koja sačinjava operativnu čeliju zaduženu za koordinaciju izvedbe akcijskog plana za obilježavanje stogodišnjice Prvog svjetskog rata Federacije Valonija-Bruxelles i Valonija.

NASLOV IZLAGANJA

Podučavati o Prvom svjetskom ratu u Belgiji, ulog za građansko obrazovanje?

SAŽETAK IZLAGANJA

Akcijski plan u frankofonoj Belgiji (Valonija i Federacija Valonija-Bruxelles) za obilježavanje Prvog svjetskog rata slijedi, na poticaj mladih naraštaja, važne ciljeve (senzibilizacija prema utjecaju koji sukob ima danas, produbljivanje povijesnih znanja o sukobu) i memorijalno/patrimonijalne (otkrivanje/prisvajanje memorijalnih tragova sukoba).

U okviru građanskog obrazovanja školstvo frankofone Belgije pridaje posebnu važnost radu na sjećanju i povijesti kako bi se upostavio dinamičan odnos između prošlosti i sadašnjosti. Poznavanje prošlosti predstavlja temelj za shvaćanje sadašnjosti i izgradnju budućnosti. Važno je dakle mladim naraštajima pružiti instrumente koji će im omogućiti shvaćanje događaja iz prošlosti i mjerjenje njihova utjecaja na društvu u kojemu žive.

U tom kontekstu proučavanje Prvog svjetskog rata kao temeljnog elementa i odlučujuće prekretnice u povijesti Europe 20. i 21. stoljeća i danas se čini neophodnim. Akcije koje se vode na inicijativu mladih naraštaja moraju također biti prilika afirmacije za naše društvo uvijek temeljnih vrijednosti poput poštivanja temeljnih prava, zakona i demokracije, otpora prema ugnjetavanju i solidarnosti.

Izlaganje će ponuditi konkretne primjere akcija poduzetih u svrhu postizanja općenitih gore navedenih ciljeva.

NENAD ŠEBEK

BIOGRAPHY

Nenad Šebek (UK), Executive Director for the Center for Democracy and Reconciliation in Southeast Europe, has worked as a journalist for twenty-six years. Before joining the CDRSEE early 2002, he spent two years as Moscow Correspondent for "The World" (a co-production of the BBC World Service, Public Radio International and WGBH in Boston). He covered the Balkans through the tumultuous nineteen nineties, working first for the BBC and then "The World". Started his journalistic career in Radio Belgrade and joined the BBC World Service in 1986.

TITLE OF THE PRESENTATION

The Joint History Project - A practical example of History teaching as a Reconciliation tool

SUMMARY

Are Memory and history of war, a citizen issue? The CDRSEE's Joint History Project are an example of how civil society can identify a problem in the education system and find an indigenous solution to it. The project and its multiperspective approach to History teaching enjoy widespread support in the region and within EU institutions.

ŽIVOTOPIS

Nenad Šebek (Ujedinjeno Kraljevstvo), izvršni direktor Centra za demokraciju i pomirbu u južnoistočnoj Europi (CDRSEE), 26 godina radi kao novinar. Dvije je godine radio kao dopisnik iz Moskve za "The World" (koprodukciju BBC-jeva World Service, Public Radio International i WGBH u Bostonu) prije nego je početkom 2002. došao u CDRSEE. Izvještavao je s Balkana tijekom turbulentnih devedestih godina 20. stoljeća, najprije za BBC, a zatim za "The World". Svoju je novinarsku karijeru počeo na Radio Beogradu te se priključio BBC-jevu World Service 1986. godine.

NASLOV IZLAGANJA

Zajednički povijesni projekt - praktičan primjer podučavanja povijesti kao sredstvo pomirbe

SAŽETAK IZLAGANJA

Jesu li sjećanje i ratna povijest građanska pitanja? Zajednički povijesni projekt CDRSEE-a primjer je kako građansko društvo može prepoznati problem u obrazovnom sustavu i pronaći za njega izvorno rješenje. Projekt i njegov pristup različitim perspektiva podučavanju povijesti imaju veliku potporu u regiji te unutar institucija Europske unije.

TAMARA PERIŠIĆ

BIOGRAPHY

Tamara Perišić, Assistant Minister

Tamara Perišić was born in Zadar in 1976. She completed her primary education in Novalja and comprehensive school in Pag. She graduated from the Faculty of Philosophy in Zagreb in English and Literature and Italian and Literature. She is currently pursuing doctoral studies in Knowledge Economy and Transfer of Information at the University of Zadar and preparing her doctoral thesis on the publishing industry. From 2000 she worked in the publishing house Algoritam d.o.o., first as assistant director, then deputy director and during the last two years as director of the publishing department. At the same time she regularly selected and edited fiction and non-fiction editions, in total more than one hundred titles. She is fluent in English and Italian and has a working knowledge of Spanish.

ŽIVOTOPIS

Tamara Perišić, pomoćnica ministrice kulture.

Tamara Perišić rođena je u Zadru, 1976. godine. Osnovnu školu završila je u Novalji, a Opću gimnaziju u Pagu. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu engleski jezik i književnost te talijanski jezik i književnost. Trenutačno pohađa doktorski studij Društvo znanja i prijenos informacija pri Sveučilištu u Zadru te priprema doktorsku disertaciju na temu iz područja nakladništva. Od 2000. godine zaposlena je u izdavačkoj kući Algoritam d.o.o., najprije na mjestu pomoćnice direktora, zatim zamjenice direktora, a posljednje dvije godine provodi na mjestu direktorice odjela izdavaštva. Istovremeno kontinuirano bira i uređuje naslove iz lijepe književnosti i publicistike, te je uredila više od stotinu djela. Izvrsno poznavanje engleskog i talijanskog jezika, znanje španjolskog jezika.

NICOLETTA BOSCHIERO

BIOGRAPHY

Bachelor's degree in Arts, PhD in history of art and architecture awarded by the University of Siena. Since 1990 works at Museum Mart in Rovereto, 2002-2008 Chief curator in the Collections of the twentieth century, since 2009 head of the House of Futurist art Depero, since 2012 head of exhibitions and collections, coordinator of the publishing activity of the museum. Responsible for Futurist collection.

TITLE OF THE PRESENTATION

From free words poetry to plastic complex

SUMMARY

The revolutionary doctrine of Filippo Tommaso Marinetti was about elimination of syntax in speech and writing, the acceleration imparted by the Futurists to the language, the contempt for the undertones, punctuation and adjectival use. The manifest *Futurist Reconstruction of the Universe* (1915), written by Giacomo Balla and Fortunato Depero recompose the world according to prearranged order apparently subversive but in reality associated with recovery of pre-war life.

Historically, there was always an aim to consign to a rebuilding word a revolutionary value with an emphasis on the reconstructive priority according to the canons of Futurism. But in reality that expression born from the dramatic experience of the WWI takes on a connotation of insuppressible nostalgia, chosen to reconstruct the world as it was. The example is the art movement *Ritorno all'ordine* that followed the WWI. This movement suggested the centrality of classicism and figurative fidelity by rejecting the extremism of *avant-garde* and returning to traditionalism, a current that spanned between the two wars.

In Balla's and Depero's manifest appear self-propelled sculptures made in 1914-15 with poor materials (wires, glass, and cardboard) and mechanisms able to set them in motion which summoned the idea of a complete work of art allowing it to incorporate all the languages from artistic research from painting to sculpture, from music to architecture. Recovering forgotten and discarded materials drives the current process today by giving visibility to the invisible, recreating art and poetry.

ŽIVOTOPIS

Diploma prvostupnika iz umjetnosti, doktorat iz povijesti umjetnosti i arhitekture na Sveučilištu u Sieni. Od 1990. radi u Muzeju Mart u Roveretu gdje je od 2002. do 2008. bila glavna kustosica za kolekcije dvadesetog stoljeća. Od 2009. na čelu je Kuće futurističke umjetnosti Depero, a od 2012. voditeljica izložbi i kolekcija te koordinatrica izdavačkih aktivnosti Muzeja. Odgovorna je za Futurističku kolekciju.

NASLOV IZLAGANJA

Od poezije riječi na slobodi do plastičnih kompleksa

SAŽETAK IZLAGANJA

Revolucionarna doktrina Filippa Tommasa Marinettija uključivala je uklanjanje sintakse iz govora i pisma, brzinu koju su futuristi uveli u jezik i prezir prema različitim nijansama značenja, interpunkciji i uporabi pridjeva. Manifest *Futuristička rekonstrukcija svemira* (1914.) koji su napisali Giacomo Balla i Fortunato Depero teži preurediti svijet prema unaprijed zadanu i naočigled subverzivnu redu, no prema redu koji je u stvarnosti povezan s prijeratnim životom.

Povijesno gledano, cilj je uvijek bio posvetiti se ponovno izgradnji riječi s revolucionarnim vrijednostima te s naglaskom na rekonstrukcijskoj važnosti u skladu s futurističkim kanonom. Međutim, u stvarnosti je to izražavanje, izniklo iz dramatičnog iskustva Prvoga svjetskog rata, poprimito konotaciju nezaustavljive nostalgije koja je izabrana da rekonstruira svijet kakav je prije bio. Primjer je toga umjetnički pokret *Povratak redu* (*Ritorno all'ordine*) koji je uslijedio nakon Prvoga svjetskog rata. Taj je pokret predlagao središnju poziciju klasicizma i figurativnu vjernost odbacivanjem ekstremizma avangarde i povratkom tradicionalizmu. Struja je to koja se protezala između dva rata. U Ballinu i Deperinu manifestu pojavljuju se pokretne skulpture napravljene 1914. i 1915. od slabih materijala (žice, stakla i kartona) i mehanizama koji ih pokreću, priživajući ideju cjelovitoga umjetničkog rada uključivanjem svih jezika umjetničkog istraživanja, preko slikarstva i kiparstva do glazbe i arhitekture. Iskorištavanje zaboravljenih i odbačenih materijala i danas pokreće stvaralački proces time što se daje vidljivost nevidljivome i stvara umjetnost i poezija.

LEONIDA KOVAČ

BIOGRAPHY

Leonida Kovač is an art historian, theorist, curator and the associate professor at the University of Zagreb, Academy of Fine Arts. She has published eight books. The main fields of her interest are visual and cultural studies, feminist and queer theories, as well as contemporary political philosophy. Her actual academic research is concerned with relationship between visual culture and biopolitics.

TITLE OF THE PRESENTATION

“Am I obliged to Participate in this Struggle?”: Nasta Rojc’s World Wars

SUMMARY

The paper is concerned with the 1914s Symbolist Self-portrait (Me the Fighter) by the Croatian painter Nasta Rojc. The painting, that is one of the earliest drag self-portraits in the European art, is considered in the context of the painter’s still unpublished autobiography written between 1917 and 1919 where she exposes her own critical reflections on the WWI.

ŽIVOTOPIS

Leonida Kovač je povjesničarka i teoretičarka umjetnosti, kustosica i izvanredna profesorica na Likovnoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Objavila je osam knjiga. Glavna su područja njezina interesa vizualni i kulturni studiji, feminističke i queer teorije te suvremena politička filozofija. Njezino se znanstveno istraživanje bavi odnosom vizualne kulture i biopolitike.

NASLOV IZLAGANJA

“Trebam li ja sudjelovati u ovoj borbi?”: Svjetski ratovi Naste Rojc

SAŽETAK IZLAGANJA

Rad se bavi simboličkim autoportretom (Ja borac) hrvatske slikarice Naste Rojc iz 1914. godine. Slika, jedan od najranijih drag autoportreta u europskoj umjetnosti, razmatra se u kontekstu slikaričine još uvijek neobjavljene autobiografije, napisane između 1917. i 1919., a u kojoj iznosi vlastita kritička razmišljanja o Prvome svjetskom ratu.

MARIA FERNANDA FERNANDES GARCIA **ROLLO**

BIOGRAPHY

MARIA FERNANDA FERNANDES GARCIA ROLLO, one of the main portuguese contemporary history researchers, was born on June 16, 1965, in Leopoldville, Congo. Mrs. Rollo is an integrated researcher in Instituto de História Contemporânea of Faculdade de Ciências Sociais e Humanas da Universidade Nova de Lisboa. Since 2006, Mrs. Maria Fernanda Rollo is Vice-President of the Instituto de História Contemporânea da Faculdade de Ciências Sociais e Humanas da Universidade Nova de Lisboa and coordinator of the Research Unities of the History Department of the Faculdade de Ciências Sociais e Humanas da Universidade Nova de Lisboa. Mrs. Fernanda Rollo is also a member of the International Society for First World War Studies and the regional section editor for Portugal region in online International Encyclopedia of the 1st World War. Mrs. Maria Fernanda Rollo has an extensive bibliography of scientific publications such as books (as an author), papers and conference communications. Below there is a list of some of the most relevant publications.

Academic qualifications:

Associate Professor

- PhD in Contemporary Economic and Social History, Faculdade de Ciências Sociais e Humanas da Universidade Nova de Lisboa, approved with distinction and praise.
- 1992, Master in History of the XIXth and XXth Centuries
- 1988, Degree in History, Faculdade de Ciências Sociais e Humanas da Universidade Nova de Lisboa.

TITLE OF THE PRESENTATION

O Mundo é de quem não sente.
**Portuguese Art and Culture in
the War Period**

ŽIVOTOPIS

MARIA FERNANDA FERNANDES GARCIA ROLLO, jedna od vodećih suvre-menih povjesničarki, rođena je 16. lipnja 1965. u Leopoldvilleu u Republici Kongo. Rollo je povjesničarka u Institutu za suvremenu povijest Fakulteta društvenih i humanističkih znanosti Novog sveučilišta u Lisabonu. Od 2006. Maria Fernanda Rollo potpredsjednica je Instituta za suvremenu povijest Fakulteta društvenih i humanističkih znanosti Novog sveučilišta u Lisabonu i koordinatorica istraživačkih jedinica Odsjeka za povijest na istom Fakultetu. Fernanda Rollo također je članica Međunarodnog društva za istraživanja o Prvome svjetskom ratu i regionalna urednica za portugalsku regiju u internetskoj Međunarodnoj enciklopediji o Prvome svjetskom ratu. Bibliografija znanstvenih radova Marie Fernande Rollo iznimno je opsežna i uključuje knjige (autorske), članke i izlaganja na konferencijama. Ispod se nalazi popis najznačajnijih radova.

Akademске kvalifikacije:

Izvanredna profesorica

- doktorat iz Suvremene gospodarske i društvene povijesti, Fakultet društvenih i humanističkih znanosti Novoga sveučilišta u Lisabonu, obranjen s pohvalom i najvišim ocjenama.
- 1992. magisterij iz povijesti 19. i 20. stoljeća
- 1988. diploma iz povijesti, Fakultet društvenih i humanističkih znanosti Novog sveučilišta u Lisabonu.

NASLOV IZLAGANJA

O Mundo é de quem não sente.
**Portugalska umjetnost i kultura
za vrijeme Rata**

ADRIAN NOTZ

BIOGRAPHY

Adrian Notz, (*1977) is the Director of Cabaret Voltaire in Zurich. He studied Art at the University of Art (HfK) in Bremen and Art Theory at the University of Fine Arts (ZHdK) in Zurich. From 2004 until 2006 he was curator at Cabaret Voltaire in Zurich where he curated among others Gianni Motti: Preemptive Exhibition (2006) and Dada East? The Romanians of Cabaret Voltaire (2006/2007). Since 2006 he is co-director of Cabaret Voltaire and curated among others Cravan (2008), Carlos Amorales: The Skeleton Image Constellation (2009), IRWIN: Was ist Kunst Hugo Ball (2010), Jake & Dinos Chapman: Die Dada Die (2010), Lia Perjovschi: Dada Legacy/Art and Anti Art (2010/2011), Tomas Saraceno & Yona Friedman: Merz World (2011), Yes Men, Voina, Reverend Billy et al: Dada New York II: The Revolution to Smash Global Capitalism (2011/2012) and Claude Lévêque: Weisswald (2012). Since October 2012 he is director of Cabaret Voltaire, as which he curated the shows „Dada in Nuce“ and „Dada x Statistics“ in 2013. Since 2010 he is director of the faculty of Fine Arts at the school of visual arts in St. Gallen.

TITLE OF THE PRESENTATION

Eternal Bliss? Dada!

SUMMARY

The presentation will focus on the context in which Dada developed in Zurich in 1916, the goals and strategies of the Dada movement, some realizations the Dadaists did as well as the impact Dada had on the art of the 20th century and today.

It will also give an overview on how „Cabaret Voltaire“ today deals with Dada today and how Dada topics and issues could be mirrored for contemporary art and situation in our world.

ŽIVOTOPIS

Adrian Notz (*1977.) ravnatelj je Cabaret Voltaire u Zürichu. Studirao je umjetnost na Umjetničkom sveučilištu (HfK) u Bremenu i teoriju umjetnosti na Likovnoj akademiji (ZHdK) u Zürichu. Od 2004. do 2006. bio je kustos Cabaret Voltaire u Zürichu gdje je između ostaloga postavio izložbe Gianni Motti: Preventivna izložba (2006.) i Dada istočno? Rumunji u Cabaretu Voltaire (2006./2007.). Od 2006. suvoditelj je Cabaret Voltaire gdje je između ostaloga postavio Cravan (2008.), Carlos Amorales: Konstelacija kosturske predodžbe (2009.), IRWIN: Što je umjetnost Huga Balla (2010.), Jake i Dinos Chapman: Die Dada Die (2010.), Lia Perjovschi: Nasljeđe/umjetnost Dade i anti-umjetnost (2010./2011.), Tomas Saraceno i Yona Friedman: Svijet Merz (2011.), Yes Men, Voina, Reverend Billy i dr.: Dada New York II: Revolucija za uništenje globalnog kapitalizma (2011./2012.) i Claude Lévêque: Weisswald (2012.). Od listopada 2012. ravnatelj je Cabaret Voltaire te je u toj funkciji postavio predstave „Dada ukratko“ i „Dada x statistika“ u 2013. Od 2010. predstojnik je Odsjeka likovne umjetnosti na Akademiji vizualnih umjetnosti u St. Gallenu.

NASLOV IZLAGANJA

Vječno blaženstvo? Dada!

SAŽETAK IZLAGANJA

Izlaganje se bavi kontekstom u kojem je Dada nastala u Zürichu 1916., ciljevima i strategijom pokreta Dada, nekim ostvarenjima dadaista te učinkom koji je Dada imala na umjetnost 20. stoljeća i danas.

Također se daje pregled toga kako „Cabaret Voltaire“ danas obrađuje Dada i kako se dadaističke teme i pitanja mogu zrcaliti u suvremenoj umjetnosti i stanju u svijetu.

ENSEMBLE TRIS VIENNA

Founded in 2004 the ensemble focuses on interesting and unjustly forgotten chamber music pieces worth of being performed again.

Making reference to the incredibly rich artistic period before the outbreak of WWI TRIS will perform in Zagreb musical intermezzos with compositions from 1914.

Gerhard Waiz (Violoncello) studied at the Konservatorium der Stadt Wien and attended masterclasses with the Vienna Philharmonic. He won prizes in several competitions and played concerts all over the world. He played in the Orchestra of the Vienna State Opera and other well-known orchestras.

Holger Busch (Piano) studied piano at the Salzburg Mozarteum and at the Vienna University of Music. Busch has appeared in many festivals worldwide. He has directed numerous premieres with the Austrian Ensemble for Contemporary Music.

ANSAMBL TRIS BEČ

Osnovan 2004., ansambl uglavnom izvodi zanimljiva i nepravedno zanemarena komorna glazbena djela koja vrijedi ponovno izvoditi.

TRIS će u Zagrebu izvoditi skladbe iz 1914. kao glazbena intermezza kojima se podsjeća na iznimno bogato umjetničko razdoblje prije početka Prvoga svjetskog rata.

Gerhard Walz (violončelo) studirao je na Konzervatoriju grada Beča i pohađao majstorske klase s Bečkom filharmonijom. Osvojio je nagrade na nekoliko natjecanja i izvodio koncerte diljem svijeta. Svirao je u orkestru Bečke državne opere i u nekoliko drugih poznatih orkestara.

Holger Busch (klavir) studirao je klavir na Salzburškom Mozarteumu i na bečkom Glazbenom sveučilištu. Nastupao je na mnogim svjetskim festivalima i ravnao brojnim premijerama s Austrijskim ansamblom za suvremenu glazbu.

WE WOULD LIKE TO THANK

We would like to thank all the lecturers for their contributions to this symposium.

Special thanks for scientific consultation to:

Mr. Drago ROKSANDIĆ
Mr. Johann CHAPOUTOT
Mr. Tvrtko JAKOVINA
Ms. Vlatka LEMIĆ
Mr. Ivan FILIPOVIĆ
Ms. Maja NOVICKI

We would also like to thank the Ministry of Culture of the Republic of Croatia and the Croatian State Archives.

Also, thanks for logistical support to:
Ms. Perrine GRUNENWALD
Mr. Djuro ZIFRA

ŽELJELI BISMO ZAHVALITI

Željeli bismo zahvaliti svim predavačima na njihovom doprinosu ovom simpoziju.

Posebne zahvale na znanstvenom savjetovanju:

g-dinu Dragi ROKSANDIĆU
g-dinu Johannu CHAPOUTOTU
g-dinu Tvrtku JAKOVINI
g-đi Vlatki LEMIĆ
g-dinu Ivanu FILIPOVIĆU
g-đi Maji NOVICKI

Također bismo htjeli zahvaliti Ministarstvu kulture Republike Hrvatske te Hrvatskom državnom arhivu.

Također, na logističkoj podršci:
g-đi Perrine GRUNENWALD
g-dinu Djuri ZIFRI

100

COMMEMORATING
1914 EXPLORING
THE WAR'S LEGACY

PRISJEĆANJE NA
1914 - PROMISLJANJE
O NASLJEDU PRVOG
SVJETSKOG RATA

ORGANIZER / ORGANIZATOR

Hrvatska kuća
- Croatia House

PARTNERS / PARTNERI

COLLABORATORS / SURADNICI

<http://site.eunic-online.eu/croatia>